

SEANCES DU MARDI 8 MAI 1984
VERGADERINGEN VAN DINSDAG 8 MEI 1984ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERINGSEANCE DU MATIN
OCHTENDVERGADERING

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 2190.

PROJETS DE LOI (Discussion):

Projet de loi contenant le budget des Postes, Télégraphes et Téléphones de l'année budgétaire 1984.

Projet de loi ajustant le budget des Postes, Télégraphes et Téléphones de l'année budgétaire 1983.

Interpellation de M. de Clippele au ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones, et au secrétaire d'Etat aux Postes, Télégraphes et Téléphones, sur « la procédure de soumission de l'impression de l'annuaire téléphonique ».

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Vanderborght, rapporteur, De Bondt, le baron Clerdent, Op 't Eynde, Dalem, Van Daele, Belot, R. Maes, Bock, p. 2190.

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 2190.

ONTWERPEN VAN WET (Bespreking):

Ontwerp van wet houdende de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie voor het begrotingsjaar 1984.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie voor het begrotingsjaar 1983.

Interpellatie van de heer de Clippele tot de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie, en tot de staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, over « de procedure van inschrijving voor het drukken van de telefoongids ».

Algemene bespreking. — *Sprekers*: de heren Vanderborght, rapporteur, De Bondt, baron Clerdent, Op 't Eynde, Dalem, Van Daele, Belot, R. Maes, Bock, blz. 2190.PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

M. Coen, secrétaire, prend place au bureau.

De heer Coen, secretaris, neemt plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 10 h 05 m.

De vergadering wordt geopend te 10 u. 05 m.

CONGES — VERLOF

Mme Staels-Dompas, MM. Adriaensens et Van der Elst, en mission à l'étranger; Weckx et J. Peetermans, à l'étranger; Boel et Poulain, pour raison de santé, demandent un congé.

Vragen verlof: mevrouw Staels-Dompas, de heren Adriaensens en Van der Elst, met opdracht in het buitenland; Weckx en J. Peetermans, in het buitenland; Boel en Poulain, om gezondheidsredenen.

— Ces congés sont accordés.

Dit verlof wordt toegestaan.

MM. Tilquin, Califice, Hismans et Désir, pour d'autres devoirs; Vandenaabeele et Van den Broeck, pour raison de santé, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce matin.

Afwezig met bericht van verhindering: de heren Tilquin, Califice, Hismans en Désir, wegens andere plichten; Vandenaabeele en Van den Broeck, om gezondheidsredenen.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1984

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1983

Algemene beraadslaging

TOEGEVOEGDE INTERPELLATIE VAN DE HEER DE CLIPPELE TOT DE MINISTER VAN VERKEERSWEZEN EN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE, EN TOT DE STAATSECRETARIS VOOR POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE, OVER «DE PROCEDURE VAN INSCHRIJVING VOOR HET DRUKKEN VAN DE TELEFOONGIDS»

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1984

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1983

Discussion générale

INTERPELLATION JOINTE DE M. DE CLIPPELE AU MINISTRE DES COMMUNICATIONS ET DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES, ET AU SECRETAIRE D'ETAT AUX POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES, SUR «LA PROCEDURE DE SOUMISSION DE L'IMPRESSION DE L'ANNUAIRE TELEPHONIQUE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van de ontwerpen van wet betreffende de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie, bespreking waaraan de interpellatie van de heer de Clippele is toegevoegd.

Nous abordons l'examen des projets de loi relatifs au budget des Postes, Télégraphes et Téléphones, auquel est jointe l'interpellation de M. de Clippele.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Vanderborght, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, de werkzaamheden van uw commissie werden vergemakkelijkt omdat de bespreking werd ingeleid door een beleidsnota van de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie, en van de staatssecretaris van Posterijen, Telegrafie en Telefonie.

De huidige politiek van de regering wordt voornamelijk beheerd door de volmachtbesluiten die tot uitdrukking komen in de koninklijke besluiten nummers 97, 182 en 237.

Dit beleid kreeg de goedkeuring van uw commissie omdat het gekenmerkt wordt door omzichtigheid en bovendien rekening houdt met de technische aspecten, de sociale weerslag en de financiële implicaties.

Daarenboven worden beide regies met hun 80 000 personeelsleden bestendig geconfronteerd met de noden van de burgers en van de diverse instellingen die de cliënteel vormen.

Menige vraag werd gesteld omtrent het al dan niet handhaven van de monopoliepositie van beide regies. Wij kregen hierop een bevestigend antwoord. Wat de inspanningen van het personeel betreft, werd algemeen vooropgezet dat het produkt van de loonmatiging een compenserende invloed moet hebben bij de investeringen die op hun beurt arbeidsplaatsen moeten creëren.

Ook werden waarborgen gevraagd opdat de regies hun openbare dienstverlening optimaal zouden blijven verzekeren.

Bij deze algemene inleiding kan ik ook mijn dank uitdrukken voor de goede samenwerking die tot stand kwam bij het opstellen van dit verslag, en dit dank zij de inbreng van de beide kabinetten en van de administratie van de Senaat.

De Regie van Telegrafie en Telefonie zit in de greep van de elektronica in het bijzonder, en de spits technologie in het algemeen.

Het is een geruststellende vaststelling dat de regering zich bereid heeft verklaard om een beleid te voeren dat achterstand voorkomt, inzonderheid door modernisering en ontwikkeling van de infrastructuur. De vaste wil is aanwezig om de infrastructuur van de telecommunicatie te ontwikkelen en de Belgische industrie in deze sector te steunen. Het is dus normaal dat de gemeenschap via de begroting aan deze inspanning deelneemt. Het is eveneens verheugend vast te stellen dat de regering als blijk van goede wil 4 miljard heeft uitgetrokken voor het investeringsprogramma van de RTT. Dit krediet zal worden besteed aan de functionele behoeften van de Regie.

Deze begroting belooft 128 394 539 000 frank voor de ontvangsten. De ontvangsten op fondsen van derden worden geraamd op 17 589 900 000 frank. Anderzijds worden de uitgaven begroot op 129 865 931 000 frank en die op fondsen van derden op 17 319 900 000 frank. Het is goed om weten dat de exploitatieontvangsten op basis van de van kracht zijnde tarieven 58 092 299 000 frank belopen. De telefoon zorgt nog altijd voor meer dan 85 pct. van het totaal der ontvangsten. In 1984 zullen de intrestlasten ruim 16 miljard belopen en de terug te betalen leningen meer dan 28 miljard.

Wij stellen dus een stijging van de financiële lasten vast. Dit is vooral te wijten aan de manke financiële structuur van de regie.

Het totaal van de schulden van de regie belooft 177 miljard, het kapitaal slechts 1,7 miljard en de eigen middelen 12,2 miljard. De buitenlandse schuld bedroeg in 1982 meer dan 31 miljard, weliswaar tegen een relatief lage intrestvoet. Door de herwaardering van de gulden en de DM werd echter een verlies geboekt van 2 062,9 miljard en door de devaluatie van de Belgische frank 2 820,3 miljard of in totaal 4 883,2 miljard. Het totaalbedrag dat moet worden geleend, zal dit jaar 39,2 miljard bereiken. De totaal te delgen schuld bedroeg op 31 december 1983 154,106 miljard.

Het koninklijk besluit nr. 237 van 31 december 1983 voorziet in een financiële sanering door grotere inbreng van de Staat waardoor de kapitaalkosten zullen verminderen en een normale autofinanciering wordt bewerkstelligd. Het vijfjarenplan 1984-1988 voorziet reeds in een grote autofinanciering van de investeringen. Van de 23 miljard investeringen in 1984 zal 12,5 of meer dan 59 pct. afkomstig zijn van autofinanciering.

De moeilijke financiële toestand van het land en de zware financiële lasten die de RTT zelf te dragen heeft, verplichten de regering tot omzichtigheid bij het bepalen van het investeringsbeleid. Nochtans weet een ieder dat de bestellingen van de regie uitermate belangrijk zijn voor de nationale nijverheid. Zij moeten het mogelijk maken de tewerkstelling te verzekeren en het onderzoekswerk inzake spits technologieën voort te zetten ten einde aan de industriële activiteiten nieuwe richtingen te kunnen geven. Een dynamische commerciële politiek en een betere dienstverlening aan de cliënten moeten nieuwe mogelijkheden scheppen. Ingevolge de economische recessie, waar een algemene tendens aanwezig is om de groei af te remmen en de vooruitgang tot stilstand te brengen, moet kostenverminderend gewerkt worden door rationalisatie en moet

nieuwe cliënteel worden aangebracht door een betere informatie over produkt en diensten die de regie te bieden heeft.

Is het niet bedenkelijk dat België, als geïndustrialiseerd land, het laagste percentage van telefoonaansluitingen heeft per 100 inwoners: slechts 28,3 pct.? De informatie van de cliënteel zou kunnen gebeuren door mobiele tentoonstellingen die ingepast worden bij manifestaties ingericht door derden.

Er kan niet genoeg de nadruk op worden gelegd hoe belangrijk het is, kostenverminderend een produkt en diensten te kunnen aanbieden op een ogenblik dat elk budget kleiner wordt. Daarom: toepassing van nieuwe technologieën, afschaffing van achterhaalde en verlieslatende diensten en verwezenlijking van ruimere decentralisatie. De telegrafie is het grote zorgenkind. Het is dan ook begrijpelijk dat het postogram geleidelijk het telegram zal vervangen evenals andere technologieën nu men de weg is ingeslagen van de geleidelijke vermindering door de sluiting van een twintigtal kantoren op zon- en feestdagen en zaterdagen en de overheveling van een tweehonderdtal personeelsleden.

Inzake lokale radio's, waarvan de voorafgaande erkenning afhankelijk is gesteld van de executieve van de betrokken gemeenschap, geldt dergelijke erkenning enkel voorlopig. Thans worden door de RTT de fiches van de lokale zenders onderzocht met het oog op het opstellen van een voorlopig frequentieplan.

Het personeelsbeleid van de regie vergt zorgen wegens de technologische ontwikkeling. Het probleem is acuut voor de vorming, specialisatie en herscholing. De TT-school speelt hierin een belangrijke rol en kan slechts volledige vruchten afleveren als de industrie erbij betrokken wordt.

Het personeelsbestand blijft beperkt tot het aantal dat bereikt was op 31 mei 1983, zegge 29 018 eenheden. Einde 1983 was het teruggelopen tot 28 775. Eerlang zal men 48 eenheden in niveau 1 aanwerven. Men zou geneigd kunnen zijn begrip te betuigen voor dit soort aanwervingen ofschoon zulks daarom nog niet wil beduiden rationalisatie en verbetering van de algemene kwalificatie van het personeel.

Enkele gegevens over de Regie der Posterijen:

De begroting 1984 vermeldt 43 587 110 000 frank aan inkomsten en 43 587 086 000 frank aan uitgaven.

Als voornaamste inkomsten noteren wij hoofdzakelijk: de eigen inkomsten 26 417,2 miljard, terugbetaling door de Staat van de lasten van het Postcheckambt, 8 573 miljard, en de dotatie voor niet of onvoldoend vergoede diensten, onder andere dagbladen, 7 929,9 miljard.

Bij de uitgaven zijn het vooral de personeelskosten die een krediet verbruiken van 35 392,8 miljard.

Aanmoedigend is het te noemen dat de Regie der Posterijen geen schulden kent. Voor de veiligheid van de fondsen en personen heeft men 208 miljoen investeringen gepland.

De bepalingen van het vijfjarenplan 1984-1988 betreffende de saneringsmaatregelen zijn haalbaar bij de Regie der Posterijen, enerzijds door de verhoging van de inkomsten — de tariefverhoging in 1984 bracht 2 013 800 miljard op —, door de verdere uitbouw van de commerciële dienst die de postbedrijvigheid moet promoveren, opgericht op 1 juli 1983, en anderzijds, door het indijken van de personeelsuitgaven en de sociale lasten. Gedurende 1983 bedroeg het in dienst zijnde personeel gemiddeld 49 615 eenheden tegen 50 859 in 1982 of een vermindering van 1 244 eenheden. Eerlang zullen 325 statutaire beampten worden aangeworven en het is meer dan waarschijnlijk dat moet worden overgegaan tot het organiseren van examens ter aanvulling van de wervingsreserves om de normale afvloeiingen — circa 160 per maand — op te vangen.

Wat de brievenpost betreft, de eerste elf maanden van 1983, noteerde men een vermindering van 1,7 pct. Vandaar dat de commerciële dienst, die functioneert onder de onmiddellijke bevoegdheid van de Algemene Beheerder, een dringende behoefte dekt. Deze dienst is geroepen om de diensten van de regie te promoveren, nieuwe produkten op de markt te brengen, het personeel te sensibiliseren met het oog op een grotere en betere service aan de cliënteel en bijzondere contracten af te sluiten met belangrijke cliënten.

Daarenboven zij aangestipt dat eerlang de lange-termijnstudie klaar zal komen die een antwoord moet geven op de volgende vragen:

- Welk produkt mag worden verwacht in de toekomst?
- Welke soort van transportmiddelen zal worden aangewend?
- Hoe moet de sortering van de poststukken gebeuren?

Het saneringsplan van de regie voorziet in de aanpassingsorganisatie van de postale trafiek maar anderzijds ondergaan de diensten een reorganisatie door het invoeren van de 38-urige week-dienststaten vanaf 1 maart 1983 en zullen vóór 31 december 1984 alle diensten op basis van een 38-urige werkweek georganiseerd zijn.

In tegenstrijd met de indijking van de wedden vertoont het globaal bedrag van de uit te betalen rustpensioenen een constante verhoging wegens vroegtijdige oppensioenstelling en een verhoging van de bedragen die dienen te worden terugbetaald door de regie aan de Staat hoofdens de oprichting van de Regie der Posterijen op 1 januari 1972 en de ambtshalve oppensioenstelling, ingevoerd bij de wet van 5 augustus 1978 van personeelsleden die 365 dagen afwezigheid wegens ziekte tellen na de leeftijd van 60 jaar of 548 dagen voor oorlogsinvaliden. Een krediet van 813 miljoen is hiervoor ingeschreven.

Voor de optimalisering van de bestaande middelen en een efficiënter benutting van het personeel wordt een sneldienst opgericht waarmee, als experiment, van start wordt gegaan in de Brusselse agglomeratie. Deze drie-à-vier-urenservice zou ook zeven dagen per week worden verzekerd.

De tot stand gebrachte rationalisering bij het Bestuur der Postchecks geeft bevredigende resultaten. Door de afschaffing van de verplichte postrekening verminderde het aantal rekeningen met 0,17 pct. maar het tegoed van particulieren steeg met 0,19 pct. om een bedrag te bereiken van 87,019 miljard. Dit bedrag wordt volledig ter beschikking gesteld van de Schatkist, dus niet onttrokken aan de kapitaalmarkt. Hiervoor betaalt de Staat aan de regie de lasten terug, zijnde 8,573 miljard. Het Bestuur der Postchecks doet inspanningen en besteedt alle aandacht om zijn plaats in te nemen in de financiële wereld. Zo worden sedert juni 1983 1,3 miljoen rekeningen beheerd door een centrale beheerscomputer, wat het volgende toelaat:

- Het toepassen van geavanceerde technologie bij het beheer van de rekeningen;
- Het installeren van terminals in de postkantoren;
- Het verhogen van het elektronisch geldverkeer;
- Het drukken van de werkingskosten;
- Het verbeteren van de efficiëntie en van de dienstverlening.

Zo kunnen wij aanstippen dat in 1983 het aantal afnemingen op automatische verdelers van bankbiljetten, postomat, tegenover 1982 met 99,77 pct. gestegen is. Einde 1983 waren 88 853 rekeninghouders in het bezit van een postomatakaart. Deze geeft zowel tot de Franse als tot de Luxemburgse postomaten toegang. Het zal tevens voor rekeninghouders verheugend nieuws zijn te vernemen dat de Westeuropese postadministraties een studie maken om de postomaten op een ruimere internationale basis uit te werken.

Tot slot van deze toelichting kunnen wij beamen dat uw commissie er de gelegenheid toe kreeg, bij een ruime gedachtenwisseling de informatie te verkrijgen die ze wenste; voor meer details en technische uitleg verwijzen wij naar het ontwerp van wet en het verslag.

Wij spreken de wens uit dat de Senaat, naar het voorbeeld van de commissie, de begroting van de PTT 1984 en de aanpassing van de begroting 1983 zal goedkeuren. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, in mijn uiteenzetting zal ik eerst twee opmerkingen maken, die mij in het bijzonder zijn ingegeven ingevolge de ervaring opgedaan als voorzitter van de commissie voor de Infrastructuur.

Onder verwijzing naar bladzijde 51 van het voortreffelijk verslag van collega Vanderborght, die ik daarvoor gaarne hulde breng, wil ik de door de verslaggever genoteerde verklaring van een lid, verklaring uitgebracht bij de eindstemming over de begroting in de commissie, in herinnering brengen en commentariëren.

De rijksbijdragen die in de begroting voor RTT zijn ingeschreven, moeten worden besteed om tegemoet te komen aan de functionele behoeften van de regie. Vermits het hier om tegemoetkomingen gaat die betrekking hebben op de investeringsinspanningen van de RTT, moeten die inspanningen kaderen in de prioriteiten die door de rationaliteit van een gezond en dynamisch bedrijfseconomisch beleid van de regie worden gedictieerd, en niet in de prioriteiten of vermeende prioriteiten waarvoor

een of ander regeringslid, dat meent dat die tegemoetkomingen mede door zijn steun zouden zijn ontstaan, de voorrang vraagt.

Dat is de reden waarom ik zeer nauwkeurig wil uiteenzetten waarover het hier *in concreto* gaat. Ik verwijs daarbij naar het begrotingsdocument. Op bladzijde 13 van de tabellen, titel II, sectie 31, hoofdstuk VIII, artikel 81.02(48) staat te lezen: «Werken van oprichting: aankoop van spits technologie; tussenkomst van de Staat in de R-D-kosten die de RTT draagt bij de aankoop van Belgische produkten, 4 miljard frank vastlegingskredieten, 1,56 miljard frank ordonnanceringskredieten.»

Daartegenover lezen wij op bladzijde 24 bij de begroting van de RTT, Uitgaven, hoofdstuk VI: «Werken van oprichting aan derden toevertrouwd, 13. Werken van oprichting: aankoop van materieel met spits technologie beslist door de Staat en ten laste van de begroting van de Staat, 4 miljard frank vastleggingen en 1,56 miljard frank vereffeningskredieten.»

Wij verklaren hier plechtig dat, indien beide uitdrukkingen niet dezelfde betekenis zouden hebben, hetgeen wat mij betreft voor de hand ligt, de goedkeuring van de begroting door de Senaat impliceert dat de toelichting in het eigenlijk begrotingsartikel prevaleert. Betekenis die dan ook toelaat de door ons zoëven geformuleerde stelling met betrekking tot de prioriteiten van de RTT te eerbiedigen.

In de tweede plaats wil ik een belangrijk aspect van het toezicht op de uitvoering van de begroting kort bespreken.

Wellicht zullen velen met mij akkoord gaan om te stellen dat het toezicht op de uitvoering van de door de Wetgevende Kamers goedgekeurde departementsbegrotingen geen eenvoudige zaak is. Zoals bekend spelen de inspecteurs van Financiën, als budgettaire en financiële adviseurs van de minister waaraan ze zijn toegevoegd, een belangrijke rol in het kader van de administratieve controle op de uitvoering van de uitgavenzijde van de begrotingen. Zij beoordelen zowel de wettelijkheid als de opportuniteit van de uitgaven.

In de praktijk rijst er hier een belangrijk probleem, vooral voor de investeringsdepartementen zoals Openbare Werken, Verkeer en PTT. Omwille van een dubbele loyaliteit komt het meer en meer voor dat de inspectie van Financiën een overwegende rol wil uitoefenen in verband met de opportuniteit, daarbij voorbijgaand aan de wil van de wetgever, voor zover die bij de goedkeuring van de begroting, duidelijke en klare bestemmingen heeft vastgelegd in de door hem goedgekeurde artikelen.

Indien die tendens van de minister van Begroting, bij het toezicht op de uitgaven van de goedgekeurde begrotingen, tendens die erin bestaat via het korps van de inspecteurs van Financiën, systematisch de opportuniteitscontrole te hanteren op basis van de politieke imperatieven van die minister, dan is de controle van de bevoegde parlementscommissies op de uitvoering van de begroting onmogelijk en dan wordt de verantwoordelijkheid van het betrokken departementshoofd zwaar uitgehold. Ik waarschuw zeer ernstig tegen deze, door mij als deviatie gekwalificeerde, ontwikkeling. Een en ander wordt trouwens duidelijk aangetoond als men vaststelt — ik heb dat eerder al verklaard op dit spreekgestoelte — dat het geheel van de investeringsdepartementen die nochtans een belangrijke impact kunnen hebben op de bestrijding van de crisis, in de kern van de regering door geen enkel minister is vertegenwoordigd.

Dan kom ik aan een punt dat ik even wat grondiger aan de Senaat wil voorleggen.

Met grote aandacht, maar ook met toenemende bezorgdheid, heb ik het publieke debat gevolgd dat zich stilaan ontwikkelt rond het probleem van de hernieuwing van langlopende investeringscontracten tussen de Belgische nijverheid in de telecommunicatiesector en de RTT, inzonderheid wat de versnelde vernieuwing en modernisering van onze publieke telefooncentrales betreft. Daaromtrent wil ik hier de opvattingen zoals die leven in de CVP-Senaatsfractie uiteenzetten en ook de randvoorwaarden aangeven die in acht zullen moeten worden genomen indien het gevoerde beleid op dit terrein onze steun zou willen genieten.

Voor ons is de kleinschaligheid van België een gegeven. Er is dus noodgedwongen een koppeling van belangen tussen de kwaliteit van ons telecommunicatienet en de exportkansen van onze betreffende industrie. De intensiteit van die koppeling wordt verhoogd door de mondiaal voortschrijdende standaardisatie van de basisapparatuur. Bovendien zou deze ontwikkeling er ons in de overheidssector moeten toe brengen ook betere synergieën te induceren tussen de RTT en de Regie der Posterijen. De buitenlandse voorbeelden zetten ons aan in die richting na te denken en te handelen.

Zoals bekend zijn er in de publieke telefonie hoofdzakelijk drie systemen: de commutatie, die zich in de telefooncentrales afspeelt, de abon-

neesystemen, de zogenaamde eindapparatuur of einduitrustingen, en tenslotte de transmissie-uitrustingen. Hetzelfde geldt voor de private telefonie.

De bestellingen door de RTT te plaatsen in de vorm van langlopende contracten hebben in hoofde te maken met een versnelde digitalisering van de commutatie als eerste stap naar de digitalisering van de hele telefonie. De bedrijven die deze bestellingen in de wacht slepen, putten uit de technologie van de commutatie in de publieke sector en uit het werkvolume dat erdoor ontstaat, de onmisbare synergie voor alle andere produkten die in de sector van de telecommunicatie worden aangeboden. Of anders uitgedrukt een industrie die performerend zou willen optreden op de telecommunicatiemarkt zonder de achtergrond van deze bestellingen, kan zich onmogelijk handhaven en wordt noodzakelijk uitgestoten.

De telecommunicatie is de enige markt in België die niet aan buitenlandse producenten is verkocht. Denken wij maar aan de robotica en aan de computersector en andere.

Er is meer! België dingt succesvol mee op het internationale vlak inzake telecommunicatie. België is per inwoner de grootste telecommunicatie-exporteur ter wereld, en in absolute cijfers behoort België tot de top vier. Meer dan zestig procent van de Belgische telecommunicatiesector is voor de export bestemd, met een ononderbroken in absolute en relatieve termen stijgend aandeel van het exportpakket. Export in deze vakgebieden is niet alleen, en zelfs in afnemende mate, een kwestie van leveringen, dan wel van overdracht van know-how. Deze export is uiteraard onmogelijk vanuit in België te vestigen nieuwe bedrijven die door assemblage-activiteiten een Belgisch marktaandeel zouden onttrekken aan de beide grote RTT-leveranciers. Zij zouden worden beroofd van de nodige synergieën om hun exportaandeel zowel in de private als de publieke telecommunitrustingen te handhaven en zelfs wanneer de nieuwe assembleurs op lange termijn enige R-D-activiteit zouden ontwikkelen, dan nog wordt de basis van onze huidige exportkrachtige industrie ondergraven doordat de nodige referentie ten opzichte van buitenlandse gegadigden wordt gediscredeerd.

Deze overwegingen moeten worden gesitueerd, nu het werkgelegenheidsaspect, vooral van hoogwaardige arbeid, bekommerning nummer één is, bij de overweging dat in de bestaande telecommunicatiebedrijven de overschakeling naar de productie van digitale centrales ter vervanging van semi-elektronische centrales nu ook al problemen doet rijzen inzake werkgelegenheid. Er is minder manueel werk en er zijn meer hooggekwalificeerde krachten, met als gevolg een globaal dalende tewerkstelling.

Met het oog op de rentabilisering van de RTT als publieke onderneming menen sommigen dat de RTT zich in haar aankooppolitiek tegen de juiste prijs moet kunnen bevoorraden en dat zulks moet geschieden in marktconforme voorwaarden. Daarbij wordt dan wel eens de vraag gesteld naar de verantwoording van het R-D-aandeel in de aanschafprijs van de zware telefonie-apparatuur. Daarbij, tenminste als men geen nihilist is, moet dan de vraag worden gesteld wie de R-D financiert van de bedrijven die inzake commutatie de bestaande Belgische bedrijven op de RTT-markt willen terugdrijven. Overal elders financiert de overheid 60 à 70 pct. van deze kosten. In ons land is die financiering, in vergelijking daarmee, verwaarloosbaar.

Op de vraag die niettemin gesteld blijft naar de rationaliteit van de incentieven die de RTT verleent aan de gevestigde telecommunicatiebedrijven in ons land geven de onderzoekers Moesen en Van Poeck in hun merkwaardig rapport, getiteld *De exportprestaties van de Belgische economie — Beleidsmaatregelen en tegenvallers* een afdoend antwoord. De voorkeurbehandeling bij langlopende overheidsbestellingen en de subsidiëring van het wetenschappelijk technologisch onderzoek zijn de onontbeerlijke stimuli om het exportsurplus van die bedrijven op te drijven.

Het ontgaat ons niettemin dat «publieke markten ook politieke markten zijn». Alleen moet worden nagegaan in welke mate het politiek niveau direct moet tussenkomen bij de RTT-aangelegenheden. Ik aarzel niet met grote nadruk als lichtzinnig te brandmerken, de actie van sommigen om ook op het terrein van de investeringen in de telecommunicatie te gaan ijveren voor een betekenisvol herstel van een onevenwicht op regionaal vlak dat zou bestaan in hoofde van de bestellingen inzake commutatie.

Klaarblijkelijk bevind ik mij op dit terrein op dezelfde golflengte als de huidige minister van PTT, die op 24 februari jongstleden aan een Franstalige Brusselse krant verklaarde dat hij de communautaire kantjes van het commutatiecontract een gevaarlijk spelletje noemde. Zijn waarschuwing betrof de noodzaak om te durven inzien dat men vanuit nationaal standpunt het geheel van de investeringsinspanningen inzake

«verkeer-communication» moet durven bekijken en dat er dan aanleiding zou kunnen zijn van andere zijden om indringende vragen te gaan stellen.

Wij hebben veel vertrouwen in de deskundigheid van de RTT-leiding, waar het erop aankomt de juiste prioriteiten te formuleren. Wij hopen dat zij in het licht daarvan zullen kunnen beslissen. Wij betrouwen erop dat de RTT, beschikkend over een bijzonder goede faam bij hun collega's in de rest van de wereld — dat is ons opgevallen ter gelegenheid van de Wereldbeurs onlangs in Genève —, het hare zal blijven bijdragen tot de wereldmarktpenetratie van onze commutatienijverheid in het bijzonder, en van de telecommunicatienijverheid in het algemeen.

Wij, van onze kant, zullen het beleid dat wij wensen en dat wij ondersteunen, op de hoger uiteengezette inzichten afstemmen. De ministers en de regeringen die aldus handelen, zullen onze steun hebben. De anderen zullen wij bestrijden, omdat het onze plicht is de kansen van onze spitsnijverheden met alle kracht te bevorderen. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — La parole est à M. Clerdent.

M. Clerdent. — Monsieur le Président, chers collègues, je voudrais attirer la bienveillante attention de M. le ministre et de Mme le secrétaire d'Etat sur le caractère regrettable de certaines modifications intervenues dans l'annuaire officiel des téléphones.

En effet, jusqu'il y a peu, les abonnés étaient repris sous une liste de zone unique, ce qui permettait un contrôle rapide et une recherche aisée des numéros d'appel.

Actuellement, on a découpé les zones, rendant de ce fait plus difficile et plus énorvante la consultation de l'annuaire. Il en est spécialement ainsi en ce qui concerne les grandes agglomérations qui ont été mutilées et séparées de communes avec lesquelles elles forment un ensemble urbain cohérent.

L'annuaire n'est évidemment consulté que par ceux qui ne connaissent pas le numéro de téléphone de l'abonné qu'ils désirent appeler. Ils savent qu'il habite, par exemple, Liège, Bruxelles ou Anvers. Beaucoup ne connaissent même pas le nom de toutes les communes qui constituent en fait la grande agglomération et, en tout cas, personne ne connaît avec précision les limites capricieuses de communes qui, souvent, s'enchevêtrent sans ordre logique.

Les règles qui régissent la communication téléphonique ne sont pas celles de la correspondance écrite. Les lettres auxquelles on répond donnent toutes les indications utiles et précises, notamment, la commune dans laquelle réside le correspondant.

En ce qui concerne les communications téléphoniques, souvent données hors du bureau, l'abonné ne dispose que rarement de ces précisions. Comment, dans ces conditions, un étranger ou même un de nos compatriotes habitant une autre région du pays peut-il découvrir aisément le numéro de téléphone d'un abonné dont généralement il sait seulement qu'il réside dans l'agglomération?

Une telle situation constitue un handicap pour l'industrie et une cause d'irritation permanente pour les particuliers qui — de très nombreux témoignages me l'ont confirmé — déplorent la modification intervenue et regrettent l'ancien système.

C'est ainsi qu'à Bruxelles, le noyau des dix-neuf communes a été séparé des communes périphériques, ce qui crée de graves inconvénients.

Beaucoup d'abonnés ont leur bureau au centre de l'agglomération et résident dans la périphérie. Ils ne peuvent plus désormais être repris sur une même liste que moyennant le paiement d'une taxe supplémentaire, ce qui est abusif et créateur de double emploi. Nombreux sont les abonnés qui habitent sur une artère traversant plusieurs communes. Sur quelle liste doit-on les rechercher? De tels exemples sont nombreux. Je ne citerai que celui de la Drève pittoresque, située d'un côté sur la commune d'Uccle et de l'autre sur Rhode-Saint-Genèse.

A Liège, la situation est particulièrement inacceptable. Le tronçonnage de la zone — 33 listes au lieu d'une seule — est encore plus marqué. Dans une agglomération industrielle, les entreprises sont souvent constituées de plusieurs unités disséminées sur le territoire de l'ensemble urbain. Les promotions, les changements d'affectation, comme les changements d'adresse, sont fréquents. Le système actuel impose des recherches fébriles et indispose inutilement les usagers.

L'argument visant à limiter un trop grand nombre d'homonymies n'est qu'un prétexte dérisoire; dans toutes les grandes villes du monde, comme Paris, Londres — 6,7 millions d'habitants —, Tokyo — 12 millions

d'habitants —, le système simple et pratique qui existait chez nous antérieurement reste d'application, évitant les recherches fastidieuses et les pertes de temps.

Connaissant votre souci de satisfaire la population, c'est avec insistance que je vous demande de reconsidérer une situation qui mécontente les industriels, les commerçants et l'ensemble de la population.

Il est un autre sujet qui me semble particulièrement important.

La Régie des Télégraphes et des Téléphones va renouveler au cours des prochaines années, les centraux téléphoniques analogiques actuellement en service par des centraux téléphoniques numériques. Ce renouvellement fera l'objet d'une décision fin 1984, début 1985. Il représente un contrat de cent milliards de francs, réparti sur dix ans. Il s'agit véritablement du «contrat du siècle».

De même que l'industrie aéronautique est principalement localisée en Wallonie, l'essentiel de l'industrie des télécommunications se trouve en Flandre; celle-ci détient un quasi-monopole des commandes publiques dans ce secteur.

De même que dans le domaine aéronautique, des compensations ont été exigées et accordées aux industriels flamands, il est équitable que l'industrie wallonne puisse bénéficier d'une part de l'important marché des télécommunications.

Il est question dans les deux cas de commandes publiques de montants importants dans des technologies nouvelles. Le principe des compensations ne peut être exigé dans un cas et refusé dans l'autre.

Ceci me paraît d'autant plus justifié que la Wallonie, après avoir perdu ses charbonnages, vient de consentir de très grands sacrifices dans le domaine sidérurgique. Elle doit donc se tourner vers de nouvelles technologies pour assurer sa reconversion. Le domaine des télécommunications est un domaine privilégié qui connaît et connaîtra encore des développements considérables.

Je souhaite, par conséquent, que soient prises en considération toutes les possibilités d'investissement, non seulement le potentiel qui existe déjà en Wallonie, mais aussi toutes les possibilités d'investissement et de collaboration qui se font jour actuellement, émanant de sociétés belges ou étrangères, et qui sont susceptibles de donner aux deux bassins les plus frappés par la crise une chance nouvelle de reconversion. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Op 't Eynde.

De heer Op 't Eynde. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, mevrouw de staatssecretaris, geachte collega's, ik wens in de eerste plaats zowel de verslaggever, collega Van der Borcht, als de voorzitter van de commissie voor de Infrastructuur, collega De Bondt, geluk te wensen. Beiden hebben zij niet alleen blijk gegeven van een uitzonderlijke objectiviteit, maar ook van een opmerkelijke zin voor bondigheid en synthese. Dit laatste hebben wij vooral kunnen vaststellen bij de lezing van het verslag, waar ons de behandelde materie op een uitermate gecondenseerde manier werd gebracht. Maar ondanks al deze hoedanigheden blijft er bij ons een twijfel bestaan of wij bij de bespreking van de ons voorliggende begroting, wel de juiste, de meest efficiënte procedure hebben gevolgd. Wij willen zeker geen kritiek uitoefenen of suggereren dat de oppositie in haar middelen werd geschaad, doordat zij onvoldoende werd ingelicht of dat er vragen werden ontweken.

Integendeel. Zowel mevrouw de staatssecretaris als de minister zijn na hun uiteenzetting over hun uitgebreide inleidende beleidsnota's, zo vriendelijk geweest alle nuttige informatie te verstrekken. Wij blijven echter geloven dat het ingevoerde systeem van de schriftelijke vragen eerder negatief is, zowel wat betreft de levendigheid van het commissiedebat als wat de directe betrokkenheid van de commissieleden aangaat.

De schriftelijke uitwisseling van vragen en antwoorden tussen de commissieleden enerzijds, en de beleidsverantwoordelijken anderzijds, kan wel een handig werkinstrument zijn en voor elk commissielid individueel een sluitende oplossing inhouden, maar deze werkwijze beknogt enigszins de intensiteit van het commissiedebat.

Vandaar dat wij er zouden durven voor pleiten dat enkel de complexe administratieve vragen schriftelijk zouden worden behandeld.

Om nu terug te komen tot meer specifiek de begroting van Telegrafie en Telefonie, sluiten wij ons aan bij de verklaring van mevrouw de staatssecretaris waar zij in haar inleidende nota zegt dat de snel evoluerende technologische ontwikkeling voor de RTT een bestendige uitdaging vormt op alle gebied. Het lijkt niet de minste twijfel dat in het licht van de explosie van nieuwe technologieën in de sectoren micro-

elektronica en telecommunicatie en in het raam van een algemene industriële politiek, de monopoliepositie van de RTT ernstig zal worden bedreigd. Het rationalisatie- en saneringsplan zal dus op alle vlakken pragmatische oplossingen en gemotiveerde, wel doordachte beleidsopties moeten inhouden om aan deze druk tot privatisering te weerstaan.

Wij blijven er uiteraard voorstander van dat de regie zo maximaal mogelijk, werken in eigen beheer blijft uitvoeren, niet alleen om de tewerkstelling te bevorderen, maar eveneens omdat wij er verder van uitgaan dat in gelijke omstandigheden en voorwaarden, de regie beslist de concurrentie met de privé-nijverheid aankan. Daarom willen wij er nogmaals de nadruk op leggen dat er aan de tabel in het verslag op bladzijden 27 en 28, die een overzicht geeft van de gemiddelde prijs per meter kabelleggingswerk tussen privé-firma's en het eigen personeel van de RTT, geen enkele appreciatie kan worden toegekend.

Sommigen zouden hieruit wellicht al te graag conclusies trekken en verdere privatisering bepleiten. De staatssecretaris tracht ons wel ervan te overtuigen dat zij voorstander is en blijft van een natuurlijk monopolie, maar dat wegens de technologische ontwikkeling voor bepaalde gespecialiseerde einduitrustingen, een beroep zal moeten worden gedaan op de privé-markt. Welnu, wij willen erop wijzen dat wij in tegenstelling tot verschillende buurlanden, nu reeds meer in concurrentie geven. Wij durven er bij haar dan ook op aandringen dat zij de bestaande privatiseringstrend zou stopzetten in het belang van de leefbaarheid van de regie.

Juist om deze leefbaarheid te bevorderen, moeten wij voornamelijk belangstelling hechten aan de financiële structuur. De relatief zwakke stijging van de exploitatieontvangsten over 1984, namelijk 58 miljard tegen 55 miljard in 1983, of een verhoging met 5,7 pct., wordt toegeschreven aan het niet-toepassen van een nieuwe geprogrammeerde tariefaanpassing. Wij waarschuwen er evenwel voor dat het telkens opnieuw invoeren van verhoogde tarieven wel een gemakkelijksoplossing inhoudt, maar dat deze in deze crisistijd wel eens tot nefast gevolg zou kunnen hebben dat wij geconfronteerd worden met een stagnatie, zowel inzake verkeer als inzake aangroei van abonnees.

Vermits de telefoonontvangsten nog altijd zorgen voor 85 pct. van de ontvangsten en België nog altijd uitermate laag gerangschikt staat in Europa wat de telefoondichtheid betreft — slechts 27,9 per 100 inwoners —, dient er inzake dienstverlening een ernstige inspanning te worden geleverd om tegemoet te komen aan de vereiste noodwendigheden van een modern telefoonverkeer.

Verleden jaar hebben verschillende leden er zich over beklagd dat er een absolute wanverhouding bestaat tussen het eigen vermogen van de regie en het vreemd vermogen. Zoals ons werd medegedeeld, beloopt de totale schuldenlast van de regie 177 miljard. Daartegenover staat slechts 1,7 miljard aan eigen kapitaal en 12,2 miljard aan eigen middelen. In 1984 dienen 16 miljard aan interesten en 28 miljard aan leningen te worden aangezuiverd.

De buitenlandse leningen, de hoge rentevoeten, de devaluatie en de opeenvolgende muntherschikkingen zijn er de oorzaak van dat de netto-omzet van de regie beslist geen gelijke tred kan houden met de stijging van de financiële lasten. Om dit ondermijnend effect af te remmen en de verdere leefbaarheid te vrijwaren, is het absoluut noodzakelijk dat de graad van autofinanciering wordt opgetrokken door herziening van de afschrijvingen en dat elke kapitaalbreng van de Staat uitsluitend tot dat doel mag worden aangewend.

Wat de personeelsuitgaven en de werkingskosten betreft, lezen wij in de beleidsnota's dat deze in het begrotingsontwerp voor 1984 strikt beperkt worden gehouden en dat de inspanningen tot inkrimping maximaal zullen worden voortgezet.

De ons ter kennis gebrachte cijfers betreffende het juiste personeelsbestand lopen nogal wat uit elkaar en geven wel eens aanleiding tot verwarring. De staatssecretaris zegt dat overeenkomstig de richtlijnen van de Ministerraden van 31 juli 1983 en 7 oktober 1983, het personeelsbestand wordt gelimiteerd tot het aantal dat werd bereikt op 31 mei 1983.

Hetgeen zou neerkomen op 29 018 budgettaire eenheden. Dit is natuurlijk een opmerkelijk verschil met de personeelsformatie zoals die werd vastgelegd bij koninklijke en ministeriële besluiten en die 33 143 eenheden omvat.

Onze collega, de heer De Coninck, heeft deze toestand in zijn parlementaire vraag nummer 28 van 17 januari 1984 als onaanvaardbaar aangeklaagd en heeft erop aangedrongen dat in deze tijd van massale werkloosheid, de budgettaire kredieten worden aangepast aan de aangegane wettelijke verplichtingen, wat zou toelaten 4 125 aanwervingen te doen.

Anderzijds lezen wij dat het personeelsbestand einde 1983 zelfs teruggelopen is tot slechts 28 775 budgettaire eenheden. Het moet dus normaal mogelijk zijn, zelfs rekening houdend met de beperkingen opgelegd in Ministerraad, 243 bijkomende personeelsleden aan te werven. Wij vragen ons af of wij in een nabije toekomst deze aanwervingen kunnen en mogen verwachten?

Volgens de beleidsnota's kan er in 1984 voorzien worden in 700 selectieve vervangingen ingevolge de natuurlijke afvloeiing en een bijkomende aanwerving van 79 eenheden waarvan 48 in niveau 1. Ik meen dat de opeenvolgende examens die de regie heeft ingericht een voldoende aantal laureaten heeft opgeleverd om nu spoedig tot deze selectieve aanwervingen over te gaan, eerder dan bij de laureaten verder valse illusie en hoop te wekken.

Wat anderzijds het saneringsplan in uitvoering van artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 237 betreft, wijzen wij erop dat de rol van de TT-school er niet enkel mag in bestaan beroepsvorming te verstrekken, maar dat zij ook functies te vervullen heeft in het raam van bevorderings- en omscholingsmogelijkheden.

Dat er verder gestreefd wordt naar een financieel rendement is heel logisch, maar de sociale dimensie van de telecommunicatie mag zeker niet uit het oog worden verloren.

Voor ons is het van essentieel belang dat in dat saneringsplan waarborgen worden ingebouwd inzake het vrijwaren van bevorderingsmogelijkheden en inzake objectiviteit bij de beoordeling van de personeelsleden en bij de vaststelling en de verdeling van de personeelsformaties.

Even noodzakelijk is het dat er criteria worden ingebouwd voor het bepalen van de beroepsbekwaamheid en dat er sociaal aanvaardbare procedures worden gevolgd bij de sanering van de diensten. Bovendien moet ook worden gezorgd voor de uitbouw van werkstructuren en beheersmethoden die de motivering van het personeel en zijn betrokkenheid bij het bedrijf stimuleren. Bij de uitvoering van het saneringsplan dient een permanente en nauwe samenspraak met de syndicale organisaties te worden onderhouden.

Tot slot van mijn uiteenzetting, mevrouw de staatssecretaris en mijnheer de minister, had ik graag op de volgende vragen zo mogelijk een concreet antwoord gekregen.

Ten eerste, is het waar dat een Franse firma aan de regering een bod heeft gedaan om bij toekenning van een gedeelte van het RTT-contract inzake levering van digitale telefooncentrales, een fabriek te bouwen met 300 arbeidsplaatsen waarvan een derde ingenieurs en zo ja, welk gevolg geeft de regering hieraan?

Ten tweede, op welke niveaus heeft de regie tot op heden reeds aanwervingsexamens georganiseerd en welke zijn per niveau of kwalitatieve klassering, het aantal geslaagde laureaten?

Ten derde, het aantal tewerk te stellen minder-validen werd voor de regie op 50 bepaald. Zijn de wedertewerkstellingen van eigen personeelsleden ingevolge arbeidsongeval of ziekte in dit cijfer begrepen en zo ja, hoeveel bedraagt dit?

Ten vierde, zou men een overzicht per provincie kunnen geven van de werkopdrachten die de regie de jongste vijf jaren heeft toevertrouwd aan beschermde werkplaatsen?

Mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Mijnheer Op 't Eynde, het zal ons onmogelijk zijn vanmiddag een antwoord te geven op uw zeer precieze vragen. Zij maken eerder het voorwerp uit van een schriftelijke vraag, omdat ze veel opzoekingswerk vergen.

De heer Op 't Eynde. — Ik ga akkoord met een schriftelijk antwoord, maar op de essentiële vragen, zoals de eerste, kunt u toch wel vanmiddag antwoorden.

Ten vijfde, de toestand op het stuk van de uitrusting van het telefoonnet in Limburg is enigszins gunstig geëvolueerd. De wachtlijst voor telefoonaansluitingen ligt echter gemiddeld nog steeds hoger dan in de rest van het land. Heeft men ter zake een planning om deze achterstand nog verder op te halen? Zal Limburg mogen rekenen op nieuwe arbeidsplaatsen in verhouding tot zijn regionale behoefte? Bestaat er een planning voor het wegwerken van de zones 012 en 013?

Ten zesde, is het, overeenkomstig het protocolakkoord, momenteel reeds mogelijk de Zairese schuldenlast aan de regie exact te bepalen en zo neen, kan er dan geen benaderende raming worden opgegeven?

Ten zevende, vorig jaar heeft mevrouw de staatssecretaris verklaard dat bij gebrek aan een eigen laboratorium voor het researchwerk, zou worden gestreefd naar een intense samenwerking tussen universiteiten, geïnteresseerde firma's en stagiairs-medewerkers van de RTT. Zij suggereerde zelfs dat het gehele project zou kunnen worden gepatroneerd en gefinancierd door het departement Wetenschapsbeleid met deelneming van de RTT. Er zouden toen al besprekingen aan de gang geweest zijn voor de oprichting van een overkoepelende stichting die deze materie zou beheersen. Graag had ik van u, mevrouw de staatssecretaris, de huidige stand van zaken vernomen, waarvoor wij u bij voorbaat danken. *(Applaus op de socialistische banken.)*

M. le Président. — La parole est à M. Dalem.

M. Dalem. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, madame le secrétaire d'Etat, chers collègues, l'évolution que doivent connaître la Régie des Postes et celle des Télégraphes et Téléphones dans les années à venir m'amènera surtout à considérer l'importance accrue qui doit être accordée à ces deux organismes.

D'aucuns regrettent que dans la période où nous vivons, une attention suffisante ne leur ait pas toujours été accordée et, surtout, que ces dernières années le manque d'investissements sélectifs ait provoqué un retard dans l'épanouissement de ces deux régies. Je dois bien reconnaître que je partage le point de vue des tenants de cette position récriminatrice.

Récemment, toutefois, un effort sensible s'est développé et une prise de conscience est apparue pour tenter de rendre à ces deux régies la place qui était la leur dans notre pays.

J'aborderai, dans une première partie, quelques considérations relatives à la Régie des Télégraphes et Téléphones.

Il y a quasi un an à cette même tribune, dans le cadre de la présentation du budget des Communications et des PTT de l'année 1983, je vous exprimais mon plus vif souhait de voir se poursuivre sur le site de la station des télécommunications de Lessive, et ce dans les délais fixés, le vaste programme des extensions prévues de façon à améliorer au maximum la qualité des services rendus à la population.

Félicitant et remerciant les autorités d'avoir choisi le domaine de Lessive pour concrétiser par deux manifestations importantes l'Année mondiale des communications, soit le 30 avril la célébration du dixième anniversaire de l'ouverture de la station au public et surtout le 17 mai, à l'occasion de la Journée mondiale des télécommunications, l'inauguration par Sa Majesté le roi Baudouin de la première liaison opérationnelle par câbles à fibres optiques entre Jemelle et Lessive, j'évoquais le souci constant des autorités responsables du pays de continuer l'œuvre de modernisation de cette infrastructure des télécommunications.

Il y eut aussi l'inauguration, le 23 novembre, de la mise en service de la deuxième antenne des télécommunications.

Ce sont autant de signes tangibles de cette volonté de poursuite de la progression du développement d'un outil de communication moderne en dépit des aléas économiques; il faut s'en réjouir.

Dans ces temps difficiles de crise économique, il convient plus que jamais de choisir les meilleurs atouts dans la sélection de nos investissements. Les télécommunications sont incontestablement un créneau porteur d'avenir qu'il importe, à mon sens, de développer par une franche collaboration entre la Régie des TT et le monde scientifique, universitaire et industriel. Le projet qui nous sera soumis très prochainement en séance publique va dans ce sens.

Nous attendons maintenant sur le site même de Lessive la mise en service d'une troisième antenne appelée à promouvoir les relations téléphoniques à l'échelon européen, mais aussi équipée pour émettre et recevoir des émissions de télévision pour le compte de l'Union européenne de radiodiffusion.

Mon souhait est que le planning établi pour cette réalisation soit respecté et que d'ici à 1984 ou au plus tard début 1985, notre population, nos entreprises puissent bénéficier d'un meilleur service d'échange de communications téléphoniques avec leurs interlocuteurs européens. C'est incontestablement une voie de promotion sociale et économique.

Je suppose qu'au-delà de l'horizon 1985, des perspectives nouvelles rendront nécessaires l'érection sur le domaine de Lessive d'autres supports de télécommunications conférant ainsi à cet endroit le caractère de plaque tournante pour l'échange de communications téléphoniques et des programmes eurovision et mondiovision.

M. De Croo, ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones. — Vous entourez Lessive d'une particulière sollicitude. *(Sourires.)*

M. Dalem. — C'est exact, monsieur le ministre.

Cette évocation de la prospective technologique ne doit cependant pas, monsieur le ministre, madame le secrétaire d'Etat, laisser dans l'ombre deux autres facteurs qui lui sont directement liés: je veux parler de la nécessité inéluctable de disposer d'un cadre de personnel compétent et suffisant, mais aussi de l'opportunité de rechercher les meilleurs circuits d'éveil de la population à cette révolution technologique.

Sur le plan personnel, l'amplification et la plus grande complexité des tâches résultant du modernisme et de la croissance des infrastructures de télécommunication exigent la disposition d'une équipe de fonctionnaires suffisamment étoffée pour faire face aux nécessités de recyclage permanent exigé de leur part. C'est pourquoi je souhaite qu'une attention toute particulière soit accordée à l'adaptation du cadre du personnel de la station de Lessive de façon à assurer la meilleure adéquation possible entre la technique et le personnel chargé de la faire fonctionner et de la contrôler. La création sur place d'un réseau d'écologie et de documentation appropriée ne pourrait-elle être envisagée? Ce sont là, à mon sens, des éléments très importants de valorisation de l'investissement très coûteux mis en place et une manière de rechercher la meilleure rentabilité économique.

Quant à l'aspect «intérêt du public», si les efforts déployés jusqu'à présent pour l'accueil des touristes méritent d'être soulignés, il me paraît opportun de multiplier à l'avenir les initiatives pour renforcer davantage encore l'image de marque de la Régie. Je suggère que grâce à une exposition bien structurée et à des réseaux d'information bien étudiés, l'accent soit mis particulièrement sur les nouveaux services qui peuvent être offerts à la population. C'est déjà le cas, mais peut-être n'est-ce pas suffisant. La période d'ouverture de la station aux touristes pourrait, le cas échéant, être mieux adaptée par la recherche d'une meilleure coordination avec les groupements touristiques régionaux, mais aussi, pour l'accueil des étudiants, avec les responsables des divers secteurs de l'Education nationale. Pourquoi également ne pas envisager la création d'un cadre propice à la tenue de réunions d'un niveau international dans le prolongement de l'ouverture de la station sur l'étranger et dans le cadre de la participation de fonctionnaires de la Régie dans des organismes internationaux?

Je me permettrai enfin de réitérer mes regrets quant à l'agencement actuel du bâtiment technique principal, question, à mon sens, importante.

Je ne voudrais pas terminer cette évocation des perspectives et des suggestions relatives à la station des télécommunications de Lessive sans vous faire part de mon souci de poursuivre, comme par le passé, la collaboration fructueuse existant entre le pouvoir local et les responsables sur place de la Régie des TT. Je serai également très attentif à toutes les démarches entreprises pour la promotion touristique de la région ainsi qu'à la réalisation d'un réseau routier mieux agencé.

Dans un contexte plus général couvrant la politique de la Régie pour les années à venir, trois préoccupations retiennent particulièrement mon attention, à savoir l'emploi, une politique tarifaire équitablement répartie et le souci d'améliorer les moyens de communication des personnes les plus démunies.

Si les possibilités de rationalisation des services TT sont facilitées, voire conditionnées par la progression de la technique, et cela sous la contrainte économique et budgétaire du moment, je souhaite vivement que cela ne se fasse pas uniquement au détriment de l'emploi. Là où des services devraient inévitablement être supprimés dans l'optique évoquée, il importe de mettre tout en œuvre pour créer sur place ou à proximité immédiate d'autres cellules d'emploi. Je pense notamment aux potentialités à développer dans le secteur commercial et d'information à la clientèle comme, par exemple, l'ouverture au niveau des divers centres régionaux de téléboutiques. C'est le cas, mais d'autres innovations me paraissent indispensables.

Dans le domaine des structures tarifaires, il existe toujours, à mon sens, un démarquage insuffisant entre les redevances d'abonnement imposées aux abonnés des zones petites et moyennes par rapport aux abonnés des grandes zones téléphoniques, ceci eu égard aux possibilités extrêmement restreintes pour les premiers d'obtenir des communications au tarif local. Ils doivent la plupart du temps supporter le coût de communications interzonales avec les inconvénients du système de taxation en fonction de la durée. D'autre part, si des mesures d'adaptation tarifaire en dehors d'un système d'indexation instauré, devaient encore

être prises, je préconiserais avant tout une révision du système de taxation des communications locales en le liant à une durée d'utilisation des circuits téléphoniques, ce qui permettrait de réduire les abus manifestes d'occupation des lignes téléphoniques, abus dus essentiellement au coût dérisoire demandé pour ce type de communication. Il y a une disproportion manifeste non seulement en matière de prix de l'abonnement, mais aussi entre les services rendus dans une zone par rapport à ceux qui sont rendus entre plusieurs zones.

M. De Croo, ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones. — La différenciation du prix de l'abonnement apporte déjà une amélioration sensible, reconnaissez-le, mais vous avez raison dans le principe. L'introduction, dans quelque temps, du PPM, c'est-à-dire du *Pulse Periodic Metering*, amènera une comptabilisation des communications zonales et donc un meilleur rééquilibrage entre une grande zone comme celle de Bruxelles avec ses 575 000 abonnés et des zones, comme la vôtre, qui n'ont de loin pas une telle ampleur.

M. Dalem. — La différence entre le prix de l'abonnement n'est pas du simple au double, alors que le nombre d'abonnés va de un à vingt, certaines zones ne comptant que 10 000 abonnés alors que d'autres en ont 200 000.

M. De Croo, ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones. — Vous pensez à Libramont.

M. Dalem. — Chaque fois que ces abonnés veulent téléphoner, ils doivent passer par une autre zone, d'où un tarif plus élevé. De surcroît, la durée de la communication est minutée. C'est en raison de ce double désavantage que je me suis permis d'indiquer que la différenciation, que j'ai reconnue, n'est peut-être pas suffisante. Il me paraît facile de résoudre ce problème qui intéresse toutes les sous-régions du pays.

M. De Croo, ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones. — Je suis d'accord; il faut un rééquilibrage entre vases communicants! Nous poussons la Régie dans ce sens.

M. Dalem. — Enfin, et c'est par là que je terminerai, le volet consacré à la RTT. Afin de permettre davantage aux couches de population les plus socialement éprouvées par la crise économique et les aléas de la vie, notamment les personnes âgées ou handicapées, de disposer d'un outil de communication vers l'extérieur, je convie cet important service public qu'est la Régie des TT à multiplier les possibilités de mise à la disposition de ces personnes d'un matériel, certes perfectionné, mais simple à utiliser et d'un coût réduit. L'installation d'un système de téléalarme publique est également un moyen de rencontrer les problèmes posés au sein de ce groupe social.

Tel est le sens du message que je voulais vous laisser aujourd'hui et auquel je vous convie à réfléchir pour une politique d'avenir des télécommunications axée sur le progrès au service du mieux-être de la population et de la recherche constante du degré de satisfaction auquel tout abonné au réseau a droit.

En seconde partie, qu'il me soit permis d'aborder quelques considérations sur la Régie des Postes et en premier lieu le programme d'investissement.

L'amélioration du patrimoine immobilier de la Régie des Postes m'a toujours préoccupé. J'en ai d'ailleurs parlé à plusieurs reprises à cette tribune. L'image de marque que doivent lui donner ses bâtiments s'améliore cependant avec trop de lenteur. Les organismes qui lui font concurrence se montrent plus entreprenants. Sans doute me direz-vous que la Régie des Postes finance ses programmes d'investissement sans recourir à l'emprunt. C'est une manière de se garantir une gestion saine, avec le risque, bien entendu, qu'on réalise ses objectifs plus lentement, mais aussi à des coûts toujours plus élevés, étant donné l'évolution du prix. Ne croyez-vous pas qu'une aide supplémentaire sur ce plan pourrait lui être profitable et de nature à la faire contribuer, par des travaux plus nombreux, à la relance et, pour le moins, au maintien des activités du secteur de la construction? Je marque ma préférence pour une politique de construction modeste ou d'achat d'immeubles plutôt qu'une politique onéreuse de location.

Mais pouvez-vous ainsi me garantir que, dans la part des crédits d'investissement prévus par votre budget, celle qui devrait revenir aux travaux à effectuer en région wallonne sera totalement dépensée? J'aimerais entendre votre réponse sur ce point. Je citerai tout particulièrement le cas de la perception principale d'Arlon où plusieurs grèves ont notam-

ment trouvé leur origine dans l'existence de bâtiments vétustes, trop étroits et inadaptés, datant du siècle passé.

Dans le même ordre d'idées, j'aimerais vous entendre dire que le budget permettra la réalisation plus intense que par le passé de menus travaux de parachèvement d'entretien et d'embellissement des locaux de service. Les carences que le personnel et le public constatent sur ce point sont inconcevables.

Je voudrais d'ailleurs attirer votre attention sur le problème de la sécurité qui a fait l'objet de préoccupations récentes en matière de transport des fonds notamment.

J'en arrive ainsi à une seconde considération. La Régie des Postes a fait l'objet d'un plan d'assainissement concrétisé par l'arrêté royal n° 182 du 30 décembre 1982. Ce plan imposait une série de contraintes financières, structurelles et d'organisation. Sa mise en application s'est effectuée avec la préoccupation de ne pas contrevenir à l'efficacité et à la rentabilité sociale du service des postes. Alors que le gouvernement avait décidé de ce plan pour assurer l'assainissement des finances de la Régie des Postes, comment pourrait-on concevoir qu'aujourd'hui s'ajoutent de nouvelles mesures tirées du plan d'austérité, sans qu'il doive en être déduit que celles-ci porteront gravement atteinte à cette efficacité et à la qualité du service à rendre à la clientèle? La réduction de 3,5 p.c. du potentiel d'heures à prester par le personnel de la Régie des Postes pour fin 1985 ne peut, en effet, conduire qu'à une dégradation de la situation. Je voudrais être rassuré. Il y va de l'avenir du service des postes. De même — et c'est très important au niveau des entreprises —, ne serait-il pas possible de prévoir une distribution le samedi, même assortie d'un système de taxation spéciale?

Je voudrais aussi aborder un problème très important, à savoir l'allocation pour exercice de fonctions supérieures.

L'application des dispositions de l'arrêté royal du 8 août 1983 relatif à l'exercice d'une fonction supérieure dans les administrations de l'Etat, publié par l'ordre de service 3.3.1.1/2 du 5 septembre 1983 de la Régie des Postes, entraîne souvent, pour cette dernière, l'octroi de frais d'intérim très élevés, car l'inspection des Finances insiste tout spécialement pour que la gestion intérimaire des perceptions soit confiée à des rédacteurs de niveau 2, qui sont fréquemment attachés à une autre perception. Il ne peut plus être question, selon elle, d'installer des agents du niveau 3, attachés à ces perceptions vacantes. Je connais des cas particulièrement flagrants dans ma région. C'est ainsi que pour la 11e direction régionale de Libramont, sur 44 perceptions, une bonne dizaine sont sans titulaire, très souvent depuis de très nombreuses années. La perception principale d'Arlon est vacante depuis huit ans par exemple.

Pour pallier ces dépenses inconsidérées et pourvoir tous les bureaux d'un percepteur en titre, responsable, une politique de promotion par voie d'examen devrait être déployée sans tarder. Si tel est le cas, on n'est pas allé assez loin, me semble-t-il.

Dans ma commune de 11 000 habitants, les deux perceptions A de Rochefort et de Jemelle sont sans titulaire depuis quelque dix ans. C'est inadmissible! Sans chef statutaire, la qualité des services rendus s'en ressent très fortement. J'en ai déjà été personnellement la victime!

Pour moi, la priorité doit être octroyée au maintien et à la promotion de l'emploi et les effectifs doivent répondre aux besoins des services postaux. Cette remarque me paraît essentielle en ce qui concerne la Régie des Postes.

Je voudrais toutefois terminer mon intervention sur une note optimiste en soulignant l'heureuse initiative que vous avez réalisée depuis le 1er juillet 1983 par la création d'un service commercial dynamique. Ce dernier vient notamment de lancer le postogram dont le but est de remplacer le télégramme de luxe très coûteux, supprimé à la RTT depuis le 1er mai 1984. Bravo pour ce nouveau produit qui est certainement appelé à un développement important! Ce fait prouve qu'avec de l'imagination et du courage, la Régie des Postes a encore un bel avenir devant elle.

Les quelques idées directrices énoncées, que j'avais déjà émises précédemment, nous convaincront que la Régie des Postes comme la Régie des Télégraphes et Téléphones doivent être en mutation permanente et « coller » de plus en plus à une réalité en perpétuelle transformation.

Mon groupe votera votre budget, monsieur le ministre, madame le secrétaire d'Etat, et formule l'espoir que les préoccupations évoquées dans mon exposé seront rencontrées. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Daele.

De heer Van Daele. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, mevrouw de staatssecretaris, waarde collega's, tijdens de bespreking van de voorliggende begroting, die feitelijk een eerste gedeeltelijke saneringsbegroting is, zou ik vooral dieper wensen in te gaan op enerzijds, de grootheden van de kredieten zelf als anderzijds, op het daarmee verband houdend personeelsbeleid van de beide regies.

In dit verband wens ik trouwens de rapporteur, collega Vanderborght, te feliciteren voor de overzichtelijke wijze waarop de gesplitste bespreking in de commissie, namelijk tussen de Regie der Posterijen en de Regie TT, tot één overzichtelijk geheel werd verslagen.

Wanneer ik bij het begin sprak over een gedeeltelijke saneringsbegroting, dan alludeerde ik op het slagen van de in 1983 nagestreefde besparingsoperatie in de sector posterijen. De over het begrotingsjaar 1983 bereikte saneringsresultaten zijn vrij bemoedigend, vooral wat betreft de jaarlijks na te streven verbetering van het exploitatieresultaat met 1 pct., de strakkere beheersing van de personeelskosten en de daaraan gekoppelde dienstenreorganisatie, de veiligheidsverbetering van het personeel evenals de reorganisatie van de commerciële dienst. Ander positief element in de begrotingsanalyse is het feit dat, ongeacht de geslaagde saneringsaanvang, de Regie der Posterijen vrij is van elke leningslast, als dusdanig geen schulden heeft en dus in staat blijft om een continu gezond investeringsbeleid te voeren, waarbij de eigen middelen nooit overstegen werden.

Niettegenstaande het beleid in 1983 binnen de vooropgestelde begrotingsenveloppe bleef, moet men bij de cijfergegevens voor 1984 de noodzakelijke aandacht schenken aan de bereikte minder-ontvangsten bij de exploitatie ten belope van nagenoeg 500 miljoen. Als voornaamste oorzaken werden, ten eerste, de staking van de openbare diensten in september 1983 en, ten tweede, de trafikdaling eind vorig jaar aangehaald.

De in de beleidsnota gepubliceerde gegevens spreken voor zichzelf: ten opzichte van 1982 daalde in 1983 het totaal volume aan correspondentie met 1,7 pct.; de bewerkingen uitgevoerd in de postkantoren liepen terug met 3,7 pct., en niettegenstaande het totaalbedrag van de BCH-verrichtingen met 3,8 pct. steeg, verminderde het aantal bewerkingen met 3,6 pct. en liep het aantal rekeningen met 2.205 eenheden terug, of met 0,17 pct.

De ontvangstverwachtingen voor 1984 voorspellen een stijging van 9,5 pct., uitsluitend tengevolge van de recente tariefverhogingen. Dit zou toelaten 61,9 pct. van de uitgaven met eigen inkomsten te dekken, dit echter bij een stabilisatie van de postactiviteiten. Dit veronderstelt een elastische bestrijding van de trafikdaling van de afgelopen maanden, wat in eerste orde een uitgebreider commercieel dynamisme veronderstelt.

Veel wordt verwacht van de verleden jaar opgerichte «Commerciële dienst».

Desbetreffend zou ik graag vernemen welke initiatieven en/of activiteiten specifiek in 1984 zullen genomen of gerealiseerd worden, ongeacht de zogenoemde post «op maat» en ongeacht de oprichting van een «snelpost», aangezien deze twee eventuele realisaties waarschijnlijk nog niet dit jaar zullen worden verwezenlijkt.

Mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Mag ik u doen opmerken, mijnheer Van Daele, dat de snelpost reeds anderhalve maand operationeel is te Brussel? U ziet de voertuigen die deze dienst verzekeren trouwens geregeld rijden hier in Brussel. In Herzele is dit thans nog niet het geval maar dat zal veranderen in de toekomst.

De heer Van Daele. — De snelpost zal dus voortaan worden uitgebreid, mevrouw de staatssecretaris?

Mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Inderdaad!

De heer Van Daele. — Tevens zou ik graag vernemen wat de te verwachten begrotingsweerslag kan of zal zijn van de activiteiten van voornoemde commerciële dienst.

Een totaal ander, een quasi tegengesteld begrotingsbeeld krijgen we in de sector Telegrafie en Telefonie. Immers, de Regie TT kijkt tegen

een totale schuldenlast aan van 177 miljard. De in het verslag opgenomen cijfergegevens vertonen een aflossingspiek van 27 miljard in 1988.

Tot beter inzicht, zou ik de heer minister en of mevrouw de staatssecretaris willen vragen of het mogelijk is, mee te delen vanaf wanneer dit besparings- en investeringsbelemmerend aflossingsschema zal worden omgebogen? Daarenboven kent de Regie van Telegrafie en Telefonie een zwakke groei van de bruto exploitatieontvangsten te wijten aan dalende prestaties en/of activiteiten. Typisch is het verschijnsel van de dalende telefoonaanvragen met als direct gevolg een dalend werkvolume. Wat tot voor enige tijd voor onmogelijk werd gehouden, is realiteit: het finaal gevolg van het dalend werkvolume heeft het aantal kandidaat-abonnees, met andere woorden de zo vaak besproken wachtlijst van de RTT, herleid tot minder dan één maand tewerkstelling in die branche.

Bijkomend moet men daarenboven rekening houden met een zekere stagnatie van het telefoonverkeer en het niet-uitvoeren van een voor 1984 geprogrammeerde telefoonaanpassing, met uitzondering dan van de tariefverhoging voor de openbare telefooncellen. In dit verband had ik graag vernomen op welke bijkomende kostenelementen men eventueel nog wacht en wanneer deze, naar de begrotingsanalyse laat veronderstellen niet uit te sluiten tariefverhoging, uiteindelijk zal worden toegepast? Zal deze vertraagde tariefaanpassing een al dan niet retro-cumulatief aanpassingseffect vertonen?

Vervult het belangrijkste punt is het in de commissie besproken RTT-saneringsplan. Vooral de in de telegraafexploitatie voorgestelde maatregel tot vervanging van het verlieslatende luxetelegram door het postogram is een maatregel die zeker niet te vroeg werd getroffen, vooral als men weet dat de Regie TT een verlies leed tussen de 900 à 950 frank per uitgereikt telegram. Nog tijdens de commissiebespreking werd erop gewezen dat vanaf de maand april concrete saneringsmaatregelen zouden worden voorgesteld op het financiële vlak, evenals met betrekking tot een rationalisering van het beheer. Kan de heer minister of mevrouw de staatssecretaris hierover reeds enige nadere toelichting geven?

Afgezien van de zware budgettaire lasten moet de Regie TT verder blijven investeren in de telecommunicatie-industrie wil de Regie enige concurrentiële tred kunnen houden in de hoogtechnologische sector. Een constant gehouden investeringsprogramma voor 1984 ten belope van 17 miljard is niet alleen een positief, doch evenzeer een noodzakelijk punt te noemen. En het is juist via deze belangrijke investeringen dat de RTT een grote bijdrage levert in de R-D-kosten van de Belgische telecommunicatie-industrie. Wat dan ook een grote bijdrage en ondersteuning betekent voor onze export in die sector.

Nochtans toont voorliggende begroting eens te meer aan dat een grondig budgettaire herschikking meer dan ooit noodzakelijk is; immers de verhouding eigen kapitaal — 1,7 miljard — en de totale schuldenlast — 177 miljard — maakt elke commentaar overbodig. Een zuivere kapitaalbreng vanwege de Staat op korte termijn en een substantiële verbetering van de autofinanciering op langere termijn zijn accurate mogelijkheden die vermeld worden in het koninklijk besluit nummer 237. Zou men mij nu reeds kunnen mededelen in welke concrete saneringsmaatregelen dit voor het lopend begrotingsjaar nog kan resulteren?

Ter afronding van het hoofdstuk over de eigenlijke begrotingsgegevens wil ik het nog heel even hebben over de dubieuze debiteuren en de controle inzake de toepassing van de sociale telefoontarieven. Het bedrag van de dubieuze vorderingen stijgt gestaag en wordt voor eind 1982 op bijna 0,6 miljard geraamd. Anderzijds nam het bedrag van de prijsgegeven vorderingen af en bereikte eind 1983 het peil van 1981, te weten 45 miljoen.

Zo de oorzaken van voornoemde vorderingen gekend zijn, is het dan niet mogelijk maatregelen uit te werken waarbij het risico beperkt wordt en/of de inningsmogelijkheid verhoogd? Dit wordt een ernstige zaak, zeker als men vergelijkend constateert dat het totaalbedrag aan vorderingen meer dan een derde bedraagt van de eigen middelen van de RTT.

Wat de controle op het sociaal telefoontarief betreft, blijkt dat men zich thans moet tevreden stellen met een verklaring op eer inzake de inkomsten van een gezin. Naar verluidt zou een doeltreffende controle slechts mogelijk zijn, mits de diensten der belastingen de inkomsten van de betrokkenen zouden willen opgeven. Zoals op vraag van een commissielid bleek, werd de medewerking van Financiën nog niet verkregen, maar zou de Regie TT daartoe opnieuw de nodige stappen doen. Gans deze aangelegenheid komt mij een beetje vreemd voor, zeker als men weet dat het departement voor vele instanties, die op basis van de

inkomensgegevens een controlemaatregel toepassen, wel die inlichtingen doorgeeft, zij het dan na akkoord van de aanvrager. Ik denk hier onder meer aan de gegevensmededeling tot verkrijgen van een studiebeurs. Ik moge dan ook aandringen opdat deze vorm van administratieve controle, tot voorkoming van ieder misverstand in de sociale sector, dringend zou worden geregeld.

De voorgestelde saneringsplannen laten mij dadelijk toe over te stappen naar het personeelsbeleid. Als men weet dat beide regies een tewerkstellingsgraad hebben die de 80 000 effectieven benadert, dit met een summier verhouding van een kleine 30 000 RTT-werknemers ten opzichte van bijna 50 000 werknemers in de sector posterijen, dan is het onvermijdelijk dat die saneringsplannen gevoelige repercussies zullen hebben op de personeelsuitgaven.

Naast de algemene aan het openbaar ambt opgelegde loonmatiging werd voor het personeel van de beide regies nog een reeks bijkomende, en allicht onvermijdelijke saneringen opgelegd, zoals de vermindering van de effectieven, de selectieve aanwervingen, de reorganisatie en herschikking van de diensten en een strikte beheersing van de sociale uitgaven. De besparingsnoodzaak op deze ten opzichte van 1983 met 7,2 pct. gestegen begrotingspost wordt pas echt duidelijk als men zich realiseert dat de personeelsuitgaven bij de posterijen 80 pct. vertegenwoordigen van de totale uitgaven. Het zal in deze optiek dan ook de taak van alle betrokken vakbondsorganisaties zijn — ook al lijkt dit een hele uitdaging —, positief en constructief aan de uitwerking van de voorgestelde besparingsoperaties mee te werken, niet om de sanering als dusdanig te realiseren, doch om het maximale personeelsbehoud in budgettaire gezondere regies te verzekeren.

Wat het personeelsbeheer als dusdanig betreft, heeft men zowel bij de posterijen als de RTT een integratieproces in de vaste personeelsformatie van sommige contractuelen te verwerken. Vergelijkende overgangs- en bevorderingsexamens bij de RTT en een bijzonder vergelijkend wervingsexamen bij de posterijen, dat tot tweemaal toe zal worden ingericht, zijn de huidige criteria die achter onbezonnen aanwervingen uit het verleden, zonder ingerichte examens, een geregulariseerd punt moeten zetten. Deze niet goed te praten toestand zou in de toekomst — en dit geldt voor alle departementen — geen herhaling meer mogen kennen. Laureaten van wervingsexamens zien soms met lede ogen aan hoe betrekkingen bezet worden gehouden door niet-geslaagde tijdelijken of contractuelen. Ik durf hier ten stelligste pleiten voor een putten uit de wervingsreserve, en zomin voor de Regie TT als voor de posterijen lijkt mij dat een probleem te zijn, wanneer overgegaan wordt tot de aanwerving van nieuwe personeelsleden onder welke tewerkstellingsvorm dan ook. Dit ligt niet alleen in de lijn van de depolitisering van het openbaar ambt, doch zal eveneens bijdragen tot een hogere kwalificatiegraad van de personeelsleden, wat ontgensprekelijk de rendabiliteit en de kwaliteit van de dienstverlening zal verhogen.

Wat de tewerkstellingsbevordering van de minder-validen betreft, werd het aantal voor de beide regies op 50 bepaald, al zij direct aangestipt dat het aantal bij de posterijen gevoelig zal worden verhoogd. Niettegenstaande veelal gewezen wordt op het feit dat zowel de Regie TT als de posterijen de verplichting hebben tot wedertewerking van eigen personeelsleden, die wegens arbeidsongeval, ziekte of ouderdom nog slechts over een verminderd prestatievermogen beschikken, worden — blijkens inlichtingen — sommige personeelsleden om deze redenen als geciteerd, vroegtijdig gepensioneerd. Graag vernam ik op welke criteria dit gebeurt?

De commissiebesprekingen van de voorliggende begroting hebben de vaste wil tot saneren en reorganisatie aangetoond van zowel de Regie TT als van de Regie der Posterijen. Deze ganse budgettaire operatie zal zeker niet gemakkelijker zijn. Toch geloven wij dat resoluut voor een andere aanpak wordt gekozen en dat op zeer korte termijn de resultaten van deze nieuwe opties zichtbaar zullen zijn en een waarborg zullen inhouden voor de toekomst van de beide regies. Daarom zal mijn fractie de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie voor het begrotingsjaar 1984 goedkeuren. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

M. le Président. — La parole est à M. Belot.

M. Belot. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, madame le secrétaire d'Etat, mon intervention sera brève et ne comportera qu'une question d'ordre budgétaire.

L'article 1.1 «traitements du personnel» prévoit une dépense de 15 520 377 000 francs soit une diminution de plus de 277 millions par rapport à la dépense approuvée en 1983.

Cette diminution trouve son origine dans le fait que les traitements de décembre 1984 seront repris au budget de 1985.

Je désirerais savoir: Premièrement, si ce transfert de crédits de l'année budgétaire 1984 vers l'année 1985 est compatible avec les dispositions de l'article 36, § 1er, du statut pécuniaire des agents de la RTT; deuxièmement, si ce transfert est compatible avec les dispositions de la loi du 17 juillet 1975 et des arrêtés d'exécution relatifs à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises; troisièmement, si le compte d'exploitation 1984 de la Régie des TT comporte, du côté dépenses, 11 ou 12 mois de traitement du personnel. Je vous remercie de la réponse que vous voudrez bien me donner.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Robert Maes.

De heer R. Maes. — Mijnheer de Voorzitter, na de heer Vanderborght te hebben gefeliciteerd voor zijn uitstekend verslag, meen ik, globaal bekeken, te mogen stellen dat het sedert vele jaren met de post en het Postcheckambt eerder bergaf is gegaan. Ons geheugen heeft, bij de ene meer en bij de andere minder, in het algemeen al enige moeite om een periode van 25-30 jaar te overbruggen, maar ik meen mij toch te herinneren dat, wanneer men toen in de vroege avond, waar dan ook in het land een brief in de brievenbus stak, men zo goed als zeker kon zijn dat deze 's anderdaags 's morgens vroeg — ook 's zaterdags — om het even waar in het land ter bestemming was. Een opdracht aan het Postcheckambt werd normaal 's anderdaags uitgevoerd en de dag daarop kreeg men het rekeninguittrek; daarbij kwamen zeer zelden fouten voor.

In de voorbije 20-25 jaren is deze gang van zaken geleidelijk aan verslecht. De oorzaken van deze verslechtering zijn van diverse aard en gekend. Er is onder meer de werktijdverkorting met haar onvermijdelijke gevolgen. Er was echter ook het jarenlang geknoei bij de Dienst van de Postchecks met het computerpark en de diverse boekhoudingssystemen. Er was de te grote politisering en een verandering in de mentaliteit bij een aantal personeelsleden.

Er waren en er zijn helaas nog de te talrijke stakingen die, niet alleen een winstderving van 500 miljoen — dit volgens mevrouw de staatssecretaris, voor de staking van september verleden jaar — met zich brachten, maar bovendien de efficiëntie van deze openbare diensten aantastten.

Laat mij hier echter onmiddellijk aan toevoegen dat ik voor deze stakingen zowel degenen verantwoordelijk acht die de mond vol hebben over de noodzaak van en derhalve de steunverlening aan allerlei openbare diensten, maar anderzijds de goede werking en de groei van deze diensten in gevaar brengen door te pas en te onpas — vooral politieke — stakingen uit te lokken, als degenen die door verkeerde maatregelen en andere snode plannen als het ware reacties uitlokken en derhalve in de verantwoordelijkheid moeten delen.

Hoe dan ook, post en Postchecks zitten met de gebakken peren en hebben in de loop van de jaren een deel van hun cliënteel kwijtgespeeld, vermoedelijk definitief, aan de concurrentie van allerlei privé-instellingen en zelfs, wat dan de Postchecks betreft, aan andere parastatale of aanverwante instellingen.

Is het niet te betreuren dat, terwijl de post ondanks goede voornemens en initiatieven, met moeite het hoofd boven water kan houden, bijvoorbeeld privé-firma's voor snelpostdienst de jongste jaren een uitzonderlijke bloei kennen? Ik geef grif toe — en dat zal de staatssecretaris zeker genoeg doen — dat in de afgang van de post en de Postchecks de jongste paar jaren een stabilisatie blijkt ingetreden te zijn. Maar dit is zeker nog geen reden tot juichen.

Inzake de post wil ik in de eerste plaats even in het bijzonder blijven stilstaan bij het probleem van de huisvesting van de postkantoren. Ik denk dat iedereen het met mij eens kan zijn — de heer Dalem sprak zoëven in dezelfde zin — wanneer ik stel dat onze postdiensten op het ogenblik niet zo goed gehuisvest zijn. Het komt mij nochtans voor dat een goede huisvesting van een openbare dienst, die veel publiek moet ontvangen, een van de elementen is die deze openbare dienst aantrekkelijk moet maken. Wat de post betreft, laat de toestand op zeer vele plaatsen beslist te wensen over. Natuurlijk wordt er wel elk jaar een bepaald krediet aan nieuwbouw en verbeteringen besteed, maar spijtig genoeg gaat het hierbij dikwijls meer om schijn dan om werkelijkheid.

Zo zien wij in het huidig begrotingsdocument dat voor nieuwbouw en aanpassingen een vastleggingskrediet opgenomen werd van 1431 miljoen, met daarbij een vereffeningskrediet van 1405 miljoen. Op het eerste gezicht zou men deze bedragen als bevestigend kunnen beschou-

wen. Maar als men dan de zaak verder gaat onderzoeken, stelt men vast dat het vastleggingskrediet van 1431 miljoen in feite slechts in 606 miljoen voorziet voor gronden en gebouwen, dit wil zeggen minder dan de helft, terwijl het overschot van het krediet hoofdzakelijk bestemd is voor de aankoop van voertuigen, zwaar materieel, veiligheidsinstallaties en automatiseringsmachines.

Bovendien stelt men dan vast dat er blijkbaar ook hier in de uitvoering der werken een belangrijke vertraging is ontstaan, gezien het vereffeningkrediet voor 1984 van, zoals reeds gezegd, 1405 miljoen, nog vereffeningen bevat van overschotten 1983 voor 748 miljoen en een overschot 1982 van 339 miljoen. Hier dringt zich dus duidelijk een grotere inspanning op, zeker omdat daarbij nog de bouwsector kan worden gestimuleerd, die het op het ogenblik, zoals iedereen wel weet, al moeilijk genoeg heeft.

Ik wens ook nog even de aandacht te vestigen op de begrotingspost «tekorten en verliezen» bij de post, die van 11,8 miljoen in 1982 over 96 miljoen in 1983 steeg tot 120 miljoen in 1984. De verklaring dat het hier gaat om de uitvoering van arresten van het Rekenhof is toch maar erg rudimentair. Graag kreeg ik een meer uitgebreide verantwoording van voormelde stijging.

Wat het Bestuur der Postchecks betreft, vermeld ik graag dat, na vele jaren miserie, eindelijk het geknoei met de diverse systemen van boekhouding en de verschillende soorten computers schijnt opgehouden te zijn. Zoals reeds eerder werd gezegd, is een deel van het terrein, dat wil zeggen van de cliënteel, echter blijkbaar definitief verloren gegaan, alle goede plannen, voornemens en laattijdige concrete inspanningen ten spijt. Het postomat-net schijnt inderdaad toch niet zo rendabel als verleden jaar werd voorspeld, zodat de samenwerking met andere gelijkaardige privé-systemen zich sterk opdringt. De grote percentsgewijze stijging van het aantal afnemingen bij postomat zegt inderdaad niet veel, omdat men uiteraard met een zeer klein aantal vertrokken is.

Hoe het ook zij, de door de Staat te storten vergoeding van 8,5 miljard voor het Bestuur der Postchecks, blijft een zeer belangrijk bedrag. Rekening houdend enerzijds, met de noodzakelijke verdere automatisering van de diensten der Postchecks en de daaruit voortvloeiende inkrimping van het personeel en anderzijds, met de voortdurende uitbouw en uitbreiding van de bevoegdheden van de ASLK en de concurrentie van andere semi-parastatale financiële instellingen, zoals het Gemeentekrediet en de Nationale Maatschappij voor krediet aan de nijverheid, blijf ik mij afvragen of een samensmelting van Postchecks en ASLK niet een betere oplossing zou betekenen. Meteen zou het steeds nijpender probleem van de thans over verschillende gebouwen verspreide huisvesting van het Bestuur der Postchecks worden opgelost.

Een goede zaak is dan weer dat het blijkbaar inmiddels een feit werd dat, zoals overigens door de minister verleden jaar werd beloofd, de slachtoffers van misbruiken door derden bij middel van verloren of gestolen checks of andere formulieren vergoed zullen worden, zoals dit in de privé-sector het geval is.

De heer De Croo, minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Dat is zoals u weet in orde, mijnheer Maes.

De heer R. Maes. — Het is toch daarvoor dat een krediet van 25 miljoen in de begroting werd ingeschreven? Het probleem van de soms in voormelde gevallen aangerekende debetintresten blijft nog bestaan.

Mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Ik meen dat wij daarop een antwoord gegeven hebben in onze begroting, mijnheer Maes. Wij waren inderdaad van oordeel dat het probleem van de debetintresten moest worden opgelost. U vindt dat formeel in het verslag. Ik meen dat ik u daarop geen antwoord meer moet geven.

De heer R. Maes. — Dank u, mevrouw de staatssecretaris. Ik wou het alleen nog eens horen bevestigen.

Wat de RTT betreft, ging alles tot verleden jaar, althans in schijn, nog vrij goed. Deze regie was tot dan nog in staat om zonder staatssteun een begroting voor te leggen die ongeveer in evenwicht was. In 1982 werd toch al 1,7 miljard verlies geleden. Enkele jaren geleden wees ik er bij de bespreking van de begroting al op dat de resultaten van de RTT in de volgende jaren vooral nadelig zouden worden beïnvloed door de stijgende financiële lasten, dat wil zeggen, zowel de aflossingen als de

intresten van de aangeane leningen. De RTT heeft inderdaad belangrijke leningen afgesloten.

De uitstaande schuld bedroeg, indien ik het goed heb, einde 1983 al 144 miljard en ook dit jaar wordt weer zowat 40 miljard geleend, dit ondanks de tot 4 miljard gestegen extra staatssteun. Bijzonder erg is dat een flink deel van deze leningen, momenteel wellicht zo'n 40 miljard, in buitenlandse deviezen werd afgesloten, wat ons wel een iets kleinere intrestlast bezorgde, maar anderzijds tot 31 oktober 1983 al een extra wisselverlies van 9452 miljoen heeft gekost. In 1984 alleen zal de RTT, indien ik goed gekeken heb, 16 miljard aan intresten en 23 miljard aan aflossing moeten betalen. Deze lasten liggen zeker te hoog ten opzichte van het zakencijfer van de RTT, dat zowat 55 miljard bedraagt.

Hoewel er zich, volgens de schommelingen in het aflossingsschema, nog wel eens een adempauze van een jaar kan voordoen, blijft de toekomst met betrekking tot de financiële lasten van de RTT in het algemeen somber. Dit is dubbel spijtig, want de RTT is juist een van onze goede hulpmiddelen om onze industrie om te buigen in de richting van de spits technologie. En dat deze ombuiging noodzakelijk is om een flink gedeelte van onze tewerkstelling veilig te stellen, daarover is iedereen het wel eens, denk ik.

Dit brengt mij meteen tot een ander probleem, waarover de voorzitter van de commissie, de heer De Bondt, het daarnet trouwens ook over gehad heeft. Wij zijn vanzelfsprekend gekant tegen ieder monopolie inzake staatsbestellingen en aanverwante en dus ook inzake de bestellingen van de RTT. Dit wil echter niet zeggen dat gespecialiseerde firma's in eigen land — die zeer belangrijke investeringen hebben gedaan en nog doen, onder meer op het terrein van het onderzoek in de spits technologie, die duizenden werknemers tewerkstellen, die vrij behoorlijke resultaten boeken inzake export en derhalve, zo dacht ik toch, dus tegen vrij behoorlijke prijzen kunnen leveren, zonder dat ze ooit staatssteun kregen — met kunst- en vliegwerk en met de hulp van buitenlandse kapers moeten worden beconcurrereerd. Er mag uiteraard geen sprake van zijn, deze concurrentie met staatssteun of gewestelijke steun in de hand te werken, enkel en alleen om een deel van deze sector kunstmatig naar een ander gewest over te hevelen.

Aan het adres van de heren Maystadt en Dehousse zou ik dan ook willen zeggen: «A bon entendeur salut!». Zij zullen wel begrijpen wat ik bedoel.

Nu ik toch min of meer de communautaire toer ben opgegaan, zou ik ook eens willen opmerken dat er in verhouding tot de bediende bevolking, bij de RTT heel wat meer ambten worden bekleed in het Waalse en het Brusselse Gewest, dan in het Vlaamse. Een paar jaren geleden waren 45 pct. van de ambten gelokaliseerd in Vlaanderen, 35 pct. in Wallonië en 19 pct. in Brussel. Dit betekent per 1000 inwoners 30,66 voor Vlaanderen, 18,68 voor Wallonië en 30,99 voor Brussel. Indien overal dezelfde maatstaven werden gehanteerd, zouden er heel wat meer RTT-ambten in Vlaanderen moeten worden gelokaliseerd.

Om te besluiten, mijnheer de minister, mevrouw de staatssecretaris, zou ik nog twee vragen willen stellen.

Ondanks een aanvankelijk optimistisch vooruitzicht sloot de eindrekening voor 1982 van de RTT toch met een exploitatieverlies van 1,72 miljard. Kan u mij mededelen hoe de vooruitzichten inzake het resultaat voor 1983 van deze regie zijn?

Dekt de staatstussenkomst, die dit jaar 8,5 miljard bedroeg als vergoeding voor de lasten van de diensten der Postchecks, werkelijk alle onkosten aan deze dienst verbonden, zoals personeel, gebouwen, voertuigen, afschrijvingen en ook het verlies aan portinkomsten voor de post?

Mijnheer de minister, mevrouw de staatssecretaris, op sommige terreinen werd in de voorbije jaren door de onder uw voogdij staande regieën reeds enige verbetering geboekt, die in feite neerkomt op een soort van stabilisatie. De neerwaartse trend is echter nog niet helemaal gestopt en voor het overige bevatten de gevoerde politiek en de thans besproken begroting nog negatieve elementen genoeg opdat onze fractie ze niet zou goedkeuren. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

M. le Président. — La parole est à M. Bock.

M. Bock. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, madame le secrétaire d'Etat, une première remarque, lorsqu'on examine le budget des PTT, est relative aux effectifs en personnel. Environ 50 000 personnes à la poste et 29 000 à la RTT, soit 79 000 personnes, prestant leurs services pour mettre, par lettres, par téléphone ou par d'autres moyens, les hommes en rapport les uns avec les autres.

Près de 10 p.c. du personnel de la Fonction publique sont donc affectés à ce phénomène des relations humaines proprement dites ou de relations à caractère plus professionnel. C'est effectivement un véritable phénomène et l'importance de la communication sous toutes ses formes s'accroîtra certainement encore pendant les années à venir.

Le personnel de votre département, monsieur le ministre, madame le secrétaire d'Etat, occupe donc une grande place dans notre société. Il faut bien en convenir, elle est d'autant plus grande à la poste que chacun connaît « son facteur ».

Demain, à la ville comme à la campagne, le facteur sera la seule personne humaine que rencontreront certains isolés, enfoncés dans leur solitude. Le facteur tient, là, une place qui dépasse sa fonction propre et qui appelle, déjà, la réflexion sur son rôle possible dans la vie sociale de demain.

Et pourtant, si l'on examine l'évolution du personnel de la poste au cours des trois dernières années, on constate que l'effectif a diminué. C'est que nous vivons une situation économique et budgétaire qui impose des mesures d'économies.

Dans le même temps, vous envisagez ou avez déjà décidé la mise en place de nombreux services assurés par la Régie des Postes. Je pense à bureauafax, postogram, taxiposte, etc.

Ce sont de nouvelles prestations qu'attendent les usagers. Comptez-vous étendre le réseau? Pourriez-vous nous dire si du personnel devra être recruté à cet effet?

Quant aux rémunérations, la plus importante accordée à la Régie des Postes est bien la dotation qu'elle reçoit de l'Etat. Cette dotation atteignait en 1982 environ treize milliards cinq cents millions. En 1984, elle sera de seize milliards cinq cents millions, comme l'a rappelé tout à l'heure le rapporteur. L'augmentation atteint plus de 20 p.c. Pourriez-vous nous donner des explications concernant cet accroissement?

Mais je vous parlais de sécurité. Je voudrais, à cet égard, attirer votre attention sur l'importance que nous attachons à cette question.

Je vous ai posé, madame le secrétaire d'Etat, il y a plusieurs mois déjà, une question parlementaire relative à la sécurité à la poste.

En 1983, la Régie a subi 189 attaques, ayant causé un préjudice de 100 millions de francs. Mais, au-delà de celui-ci, ce qui nous intéresse bien davantage, c'est la sécurité des agents. En trois ans, vous avez consacré un demi-milliard de francs à l'amélioration de la sécurité du personnel et de celle de la manipulation des fonds.

Nous voudrions vous prier de vous préoccuper davantage encore de cette question. Nous vous demandons de soigner le recrutement du personnel, non seulement sur le plan des connaissances ou sur le plan technique, mais également autant quant à l'aspect moral des candidats.

Un des derniers *hold-up* importants s'est déroulé à Tournai. Je crois savoir que, quelque temps auparavant, le percepteur des postes de Tournai avait établi un rapport sur la situation dangereuse qui existait dans ses installations lors des manipulations de fonds.

Pourriez-vous nous dire si c'est exact et quelles sont les mesures proposées par ce fonctionnaire? Elles auraient pu consister en quelques transformations simples et peu coûteuses. Si tel est bien le cas, quelle suite votre administration centrale a-t-elle réservée aux propositions du percepteur des postes de Tournai?

Nous vous demandons aussi, et vous ne vous en étonnerez pas, d'accorder plus d'autonomie et plus de pouvoirs d'initiative aux responsables locaux qui connaissent leur région et sont à même d'y suggérer des solutions efficaces, utiles, bien adaptées et parfois pas trop coûteuses.

Je voudrais terminer ce chapitre en vous disant encore combien la sécurité des agents des postes nous préoccupe.

Le groupe PRL vous remercie vraiment d'y réserver toute votre attention.

En débutant cette intervention, j'évoquais le rôle social du personnel. Quant à l'organisation interne de la poste, des remarques sont également à formuler. Par exemple, on pourrait coordonner son service avec celui des services communaux dans les régions rurales.

Est-il vraiment impensable d'imaginer que la poste puisse procéder à la distribution de certains documents officiels des administrations communales? En République fédérale d'Allemagne, la poste collabore avec les pharmacies pour la distribution de médicaments. Une formation particulière de très courte durée rendrait inconstamment les agents des postes aptes à assurer ces charges.

Notez que certaines sociétés — les banques, par exemple — ne se contentent pas de disposer d'un guichet, mais ont désigné des délégués qui se rendent à domicile gratuitement, pour faire des opérations.

Une autre observation concerne la motorisation. Dans une commune s'étendant sur 16 000 hectares, qui ne compte pas 5 000 habitants, mais qui, par son étendue, est la huitième en importance du pays, la poste dispose de quatre véhicules, plus un de réserve. Ne pensez-vous pas que cette motorisation est coûteuse pour une population peu nombreuse?

Considérez-vous qu'elle apporte nécessairement le meilleur service à la clientèle? Que pensent les agents motorisés de cette disposition? Un véhicule un peu plus important, qui déposerait les facteurs au début de leur tournée, ainsi que les surcharges aux endroits où il les récupérerait, et qui assurerait la desserte des écarts, donnerait peut-être de meilleurs résultats et réduirait les frais de motorisation.

C'est une simple suggestion d'un bourgmestre d'une petite région rurale, mais je souhaiterais que vous, qui connaissez votre Régie des Postes et qui avez à cœur de la promouvoir et d'en assurer le développement, puissiez en faire examiner la portée; j'aimerais connaître votre avis après cet examen dont, bien entendu, vous ne pouvez nous donner ici le résultat. C'est une question à laquelle vous devez réfléchir.

Le programme d'investissement immobilier pour 1984 représente 606 millions. Serait-il possible de connaître en détail les acquisitions, transformations et constructions programmées? A cet égard, je voudrais émettre des suggestions à propos de la construction des bureaux de poste.

Du point de vue urbanistique, la localisation des guichets, service au public, devrait maintenir ceux-ci au cœur même des agglomérations. Comme les banques le font, il faut les localiser au cœur des villes, dans le centre commercial. Si le terrain se révèle trop coûteux à cet endroit, vous pourriez envisager de séparer les garages ou autres bâtiments annexes trop importants du bâtiment des guichets, service public. D'ailleurs, ces constructions annexes, elles, pourraient être de type industriel et, par conséquent, moins coûteuses qu'en étant intégrées à la construction principale en dur. Les guichets et les services doivent rester facilement accessibles aux clients non motorisés.

Le bureau de poste resterait ainsi un élément vivant et dynamique de la localité ou de la cité, au lieu de laisser un vide, quand il s'agit de le remplacer.

Le souci d'intégration urbanistique doit aussi se traduire dans l'architecture. Bien entendu, cette intégration ne pourra se réaliser valablement qu'en un lieu où l'architecture est typique et de qualité. Quoique rares soient les villes ou les régions qui n'aient pas leurs caractéristiques propres de style ou de matériaux, la façade d'un bureau de poste se devrait d'être un exemple de qualité. En voici quelques uns: Réhabilitation d'une façade ancienne: souci de restauration fidèle; intégration d'un nouveau bâtiment dans un environnement historique ou de caractère bien affirmé: traduire fidèlement le style; construction d'un nouveau bâtiment: emploi de matériaux régionaux avec discernement, pierres du pays ou briques, ardoises naturelles ou tuiles de terre cuite, pierres de taille, emploi de matériaux naturels et durables qui feront « bien vieillir » un ouvrage conçu comme une œuvre d'art.

Quels sont les moyens de cette qualité architecturale?

Le coût: si l'on scinde les services, le prix moindre des autres bâtiments compenserait le surcoût éventuel.

Par ailleurs, il faut pouvoir consentir un effort pour recréer un grand patrimoine architectural, témoin prestigieux du service public qu'est la poste. Il est particulièrement important d'y veiller dans les temps difficiles que nous traversons.

Le choix des auteurs de projets est évidemment déterminant et doit s'opérer avec discernement. Lors de l'élaboration du programme, il conviendrait de bien dégager les caractéristiques qualitatives locales.

Le contrôle de la qualité pourrait s'opérer a posteriori par le jury d'un concours qui récompenserait le meilleur auteur d'un projet de bureau de poste du royaume. J'insiste bien sur le fait que le projet doit valoir pour le royaume.

La récompense est simple et vous avez tous deux, madame, monsieur, l'occasion de l'octroyer sans qu'il vous en coûte: après deux ou trois ans, on sélectionnerait le plus beau projet du royaume et vous pourriez y consacrer l'émission d'un timbre postal, non pas à l'effigie du lauréat lui-même — monsieur De Croo, vous auriez un timbre à votre effigie depuis longtemps et vous, madame, depuis plus longtemps encore — mais à la gloire de la réalisation.

M. Vercaigne. — C'est un peu dangereux !

M. De Croo, ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones. — Nous ne sommes pas des « timbrés » !

M. Bock. — Ainsi, à travers tout le pays, le bureau de poste ne serait plus un local sans personnalité que l'on connaît trop souvent. Il deviendrait, ou resterait, l'exemple bâti d'un service de qualité.

Je voudrais en venir à l'Office des Chèques postaux.

Il y a peu, le fonctionnement de l'Office était l'objet de nombreuses critiques. Actuellement, l'amélioration est significative. Comme toutes les œuvres humaines, elle appelle toutefois encore des perfectionnements et des améliorations.

Pourriez-vous nous faire savoir si les terminaux dans les bureaux de poste pourront être installés ? A quel rythme et selon quelle programmation ? Il serait possible ainsi, de pouvoir consulter immédiatement le solde des comptes et donc de réaliser des opérations plus sûres, plus rapides et de constituer un service de meilleure qualité.

Quelle pourrait être, par ailleurs, la participation de la régie dans les terminaux de divers points de vente ?

Enfin, à l'égard des comptes chèques postaux, pourriez-vous envisager la rémunération des titulaires, en accordant un intérêt sur les sommes déposées, intérêt porté, par exemple, au crédit des comptes à vue.

Quant à la Régie des Télégraphes et Téléphones, j'observe une stabilisation des effectifs en personnel depuis trois ans. Ici non plus, la nouvelle technologie ne résorbe pas entièrement les retards dans les délais de raccordement.

Pourriez-vous veiller à mettre tout en œuvre de telle sorte que les demandes de raccordement soient satisfaites dans des délais d'exécution aussi brefs que possible ?

Votre plan pluriannuel 1983-1988, en prix constants de 1983, estime les besoins à environ 80 milliards de francs. A cet égard, nous insistons tout particulièrement pour que les investissements et les équipements se réalisent au départ de matériaux produits en Belgique. De même, nous insistons pour qu'un juste équilibre soit réalisé envers les régions. Nous insistons aussi vivement pour une bonne coordination entre les moyens dont disposent la politique scientifique et les universités et une bonne collaboration avec votre département utilisateur.

Enfin, je voudrais intervenir à propos du tarif d'utilisation du téléphone.

Le 6 août 1982, je posais déjà une question à madame le secrétaire d'Etat à propos du tarif local : combien d'abonnés au téléphone peuvent contacter au tarif local, c'est-à-dire le moins cher et pour une durée illimitée, les abonnés au téléphone selon qu'ils sont domiciliés dans diverses communes ? Mme le secrétaire d'Etat m'avait fourni une réponse de laquelle il ressort, par exemple, que, dans certaine localité, un abonné au téléphone peut contacter 572 806 abonnés au tarif local. Dans une autre, il peut contacter 364 064 abonnés. Mais pour les abonnés d'Arlon, le nombre est réduit à 21 691.

M. De Croo, ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones. — Il y a plus petit encore.

M. Bock. — Bien sûr, monsieur le ministre, ceux de La Roche-en-Ardenne ne peuvent toucher que 13 567 personnes. Quant aux abonnés de Bastogne, ils ne peuvent contacter au tarif local que 5 236 personnes.

M. De Croo, ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones. — Bastogne est la plus petite zone. *Small is beautiful.*

M. Bock. — Bien sûr, mais j'observe quand même que c'est cent fois moins que dans une autre localité du royaume.

M. De Croo, ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones. — C'est le rapport quantité-qualité ?

M. Bock. — Vous conviendrez qu'il y a là une disproportion évidente. Elle doit être corrigée.

Vous me direz certes que le prix de l'abonnement est différent pour les petites zones. C'est vrai, mais c'est ridicule par rapport au coût d'utilisation du téléphone, surtout si l'on sait précisément que le plus grand nombre des services qu'il faut atteindre — publics ou privés d'ailleurs — se centralisent au cœur du pays.

Je voudrais formuler à cet égard une proposition simple : que chaque abonné du réseau belge puisse contacter, au tarif local, dans les mêmes conditions, le même nombre d'abonnés, où qu'ils soient domiciliés.

C'est une question d'équité et de justice et je vous remercie déjà de bien vouloir prendre cette mesure. Je vous remercie également des réponses que vous m'apporterez et du soin que vous consacrerez à la solution des problèmes posés.

Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, secrétaire d'Etat aux Postes, Télégraphes et Téléphones, adjoint au ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones. — Votre proposition créera une discrimination entre ceux qui téléphonent et ceux qui ne téléphonent pas.

M. Bock. — Madame, est-ce abuser que de demander que chaque abonné dispose exactement des mêmes possibilités théoriques, qu'il en use ou non ?

M. De Croo, ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones. — Nous irons vers ce système-là, mais je n'ose pas vous promettre que ce sera au tarif zonal actuel.

M. Bock. — Je vous remercie de l'attention que vous avez bien voulu réserver à mes remarques.

Je tiens à redire, au nom du groupe PRL, la confiance que celui-ci vous témoigne *hartelijk*, monsieur le ministre et madame le secrétaire d'Etat, pour vous voir toujours améliorer les services dont vous avez la responsabilité. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. le Président. — Nous poursuivons cette discussion cet après-midi à 14 heures.

Wij zetten deze bespreking vanmiddag te 14 uur voort.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 12 h 20 m.)

(De vergadering wordt gesloten te 12 u. 20 m.)

2202